

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria -Vlada-Government

**UDHËZIM ADMINISTRATIV QRK - Nr.14/2018 PËR KAPJEN DHE DEPOZITIMIN E
DIOKSIDIT TË KARBONIT NË FORMACIONET E PËRSHTATSHME GJEOLGJIKE¹**

**ADMINISTRATIV INSTRUCTION GRK - No.14/2018 FOR CAPTURE AND STORAGE
OF CARBON DIOXIDE IN SUITABLE GEOLOGICAL FORMATIONS²**

**ADMINISTRATIVNO UPUTSTVO VRK - Br.14/2018 ZA GEOLOŠKO SKLADIŠTENJE
UGLJEN DIOKSIDA U POGODNIM GEOLOŠKIM FORMACIJAMA³**

¹ Udhëzim Administrativ (QRK) Nr. 14/2018 për kapjen dhe depozitimin e dioksidit të karbonit në formacionet e përshtatshme gjeologjike, është miratuar në mbledhjen e 79 të Qeverisë së Kosovës, me Vendimin Nr.09/79, datë 11.12.2018;

² Administrative Instruction (GRK) No.14/2018 for capture and storage of carbon dioxide in suitable geological formations, was approved on 79 meeting of the Government of Kosovo, with the decision No.09/79, date 11.12.2018;

³Administrativno Uputstvo (VRK) Br. 14/2018 za geološko skladištenje ugljen dioksida u pogodnim geološkim formacijam, usvojen je na 79 sednicu Vlade Kosova, odlukom br. 09/79, datum 11.12.2018.

<p>Qeveria e Republikës së Kosovës</p> <p>Në mbështetje të nenit 93 (4) të Kushtetutës së Republikës së Kosovës, në pajtim me nenin 14 paragrafi 2 të Ligjit Nr.03/L-160 për Mbrojtjen e Ajrit nga Ndotja (GZ, Nr.15, 01 gusht 2007), si dhe nenit 19 (6.2) të Rregullores të Punës së Qeverisë Nr 09/2011 (GZ, Nr.15,12.09.2011),</p> <p>Miraton:</p> <p>UDHËZIM ADMINISTRATIV QRK- Nr.14/2018 PËR KAPJEN DHE DEPOZITIMIN E DIOKSIDIT TË KARBONIT NË FORMACIONET E PËRSHTATSHME GJEOLGJIKE</p> <p>KAPITULLI I DISPOZITAT E PËRGJITHSHME</p> <p>Neni 1 Qëllimi</p> <p>1. Me këtë Udhëzim Administrativ vendoset korniza ligjore për depozitimin gjeologjik të dioksidit të karbonit (CO₂) në mënyrën e sigurt</p>	<p>The Government of Republic of Kosova</p> <p>Pursuant to Section 93 (4) of the Constitution of the Republic of Kosovo, in accordance with article 14. Paragraph 2. of the Law on Air Protection from Pollution (No.03/l-160) (OG No.15, 01 august 2007), and article 19. (6.2.) of Rules of Procedure of Government No. 09/2011 (OG, Nr.15,12.09.2011),</p> <p>Approve:</p> <p>ADMINISTRATIVE INSTRUCTION GRK - No.14/2018 FOR CAPTURE AND STORAGE OF CARBON DIOXIDE IN SUITABLE GEOLOGICAL FORMATIONS</p> <p>CHAPTER I SUBJECT MATTER, SCOPE AND DEFINITIONS</p> <p>Article 1 Purpose</p> <p>1. This Administrative Instruction establishes a legal framework for the environmentally safe</p>	<p>Vlada Republike Kosova</p> <p>Na osnovu člana 93 (4) Ustava Republike Kosova.U skladu sa članom 14 stav 2. Zakona o Zaštiti vazduha od zagađenja (Br.03/l-160), (SL Br.15, 01 august 2007), kao i člana 19 (6.2) Poslovnika Rada Vlade Br. 09/2011 (Službeni Glasnik Br. 15, 12.09.2011),</p> <p>Usvaja:</p> <p>ADMINISTRATIVNO UPUTSTVO VRK - Br.14/2018 ZA GEOLOŠKO SKLADIŠTENJE UGLJEN DIOKSIDA U POGODNIM GEOLOŠKIM FORMACIJAMA</p> <p>POGLAVLJE I PREDMET, PODRUČJE PRIMJENE I DEFINICIJE</p> <p>Član 1 Svrha</p> <p>1. Ovim Administrativnim Uputstvom se uspostavlja pravni okvir za geološko skladištenje ugljen dioksida (CO₂) na način siguran za</p>
--	---	---

<p>për mjedisin, me qëllim të kontribuimit në luftën ndaj ndryshimeve klimatike.</p> <p>2. Qëllimi i depozitimit gjeologjik të CO₂ në mënyrën e sigurt për mjedisin është depozitimi i përhershëm i CO₂, në mënyrë që të parandalohen edhe në raste kur kjo është e pamundur, të shmangen deri në masën më të madhe të mundëshme pasojat negative dhe çdo rrezik për mjedisin dhe shëndetin e njeriut.</p> <p>3. Ky Udhëzim Administrativ është pjesërisht në përputhje me Direktivën 2009/31/BE për depozitimin e dioksidit të karbonit në formacionet e përshtatshme gjeologjike.</p>	<p>geological storage of carbon dioxide (CO₂) to contribute to the fight against climate change.</p> <p>2. The purpose of environmentally safe geological storage of CO₂ is permanent containment of CO₂ in such a way as to prevent and, where this is not possible, eliminate as far as possible negative effects and any risk to the environment and human health.</p> <p>3. This Administrative Instruction is partly compliant, with Directive 2009/31 / EU for capture and storage of CO₂ in suitable Geological formations.</p>	<p>okolinu, çime se želi doprineti borbi protiv klimatskih promena.</p> <p>2. Svrha geološkog skladištenja CO₂ na način siguran za okolinu je trajno zatvaranje CO₂ tako da se spreče, a kad to nije moguće, da se u najvećoj mogućoj mjeri otklone štetni učinci i svaki rizik za okolinu i zdravlje ljudi.</p> <p>3. Ovo Administrativno Uputstvo je delimično u skladu, sa Direktivom 2009/31/EZ za skladištenje ugljen dioksida na pogodne geološke formacije</p>
<p style="text-align: center;">Neni 2 Fusha e zbatimit dhe ndalesa</p> <p>1. Ky Udhëzim Administrativ zbatohet për depozitimin gjeologjik të CO₂ në territorin e Republikës së Kosovës, posaqërisht në zonat ekonomike.</p> <p>2. Nuk është i lejuar depozitimi i CO₂ në gjeohapësirën brenda kompleksit për depozitim e cila shtrihet jashtë fushës nga paragrafi 1.</p> <p>3. Nuk është i lejuar depozitimi i CO₂ në shtylla ujore.</p>	<p style="text-align: center;">Article 2 Scope and prohibition</p> <p>1. This Administrative Instruction shall apply to the geological storage of CO₂ in the territory of the Republic of Kosovo, especially in economic zones.</p> <p>2. The storage of CO₂ in a storage site with a storage complex extending beyond the area referred to in paragraph 1 shall not be permitted.</p> <p>3. The storage of CO₂ in the water column shall not be permitted.</p>	<p style="text-align: center;">Članak 2 Područje primjene i zabrana</p> <p>1. Ovo se Administrativno Uputstvo primjenjuje na geološko skladištenje CO₂ na području Republike Kosova, posebno na ekonomskim zonama.</p> <p>2. Skladištenje CO₂ u skladišnom geoprostoru unutar skladišnog kompleksa koji se prostire izvan područja iz stava 1. nije dozvoljeno.</p> <p>3. Skladištenje CO₂ u stupcima vode nije dozvoljeno.</p>

<p style="text-align: center;">Neni 3 Përkufizimet</p>	<p style="text-align: center;">Article 3 Definitions</p>	<p style="text-align: center;">Član 3 Definicije</p>
<p>1. Shprehjet e përdorura në këtë Udhëzim Administrativ kanë këtë kuptim:</p> <p>1.1. “Depozitimi gjeologjik i CO₂” – injektimi i CO₂ të përcjellur me depozitimin e rrjedhave në formacionet nëntokësore gjeologjike;</p> <p>1.2. “Shtylla ujore” – masa vertikale e pandërprerë e ujit nga sipërfaqja deri te sedimenti në fund të resursit ujor;</p> <p>1.3. “Gjeohapësirat depozituese” – hapësira e vëllimit të caktuar brenda formacionit gjeologjik i cili përdoret për depozitimin gjeologjik të CO₂ dhe mjetet përcjellëse në sipërfaqe si dhe instrumentet për injektim;</p> <p>1.4. “Formacionet gjeologjike” – njësia litostratigrafike brenda së cilës është i mundshëm identifikimi dhe hartografimi i shtresave të ndryshme të shkëmbinjëve;</p> <p>1.5. “Rrjedhje” – qdo rrjedhje të CO₂ nga kompleksi për depozitim;</p>	<p>1. Terms used in this Administrative Instruction means:</p> <p>1.1. “Geological storage of CO₂” means injection accompanied by storage of CO₂ streams in underground geological formations;</p> <p>1.2. “Water column” means the vertically continuous mass of water from the surface to the bottom sediments of a water body;</p> <p>1.3. “Storage site” means a defined volume area within a geological formation used for the geological storage of CO₂ and associated surface and injection facilities;</p> <p>1.4. “Geological formation” means a lithostratigraphical subdivision within which distinct rock layers can be found and mapped;</p> <p>1.5. “Leakage” means any release of CO₂ from the storage complex;</p>	<p>1. Izrazi upotrebljeni u ovom Administrativnom Uputstvu su sledećeg značenja:</p> <p>1.1. “Geološko skladištenje CO₂” - utiskivanje praćeno skladištenjem tokova CO₂ u podzemne geološke formacije;</p> <p>1.2. “Vodeni stupac” - vertikalna neprekinuta masa vode od površine do sedimenta na dnu vodnog resursa;</p> <p>1.3. “Skladišni geoprostor” - prostor određenog volumena unutar geološke formacije koji se koristi za geološko skladištenje CO₂ i pripadajuća postrojenja na površini kao i postrojenja za utiskivanje;</p> <p>1.4. “Geološka formacija” - litostratigrafska jedinica unutar koje je moguće utvrditi i kartirati različite slojeve stena;</p> <p>1.5. “Odliv” - svako odlivanje CO₂ iz skladišnog kompleksa;</p>

<p>1.6. “Kompleksi i depozitimit” – hapësira për depozitim dhe hapësira përreth domenit gjeologjik të cilat mund të kenë ndikime në integritetin dhe sigurinë e depozitimit, respektivisht formacionet sekondare për mbulim;</p> <p>1.7. “Njësia hidraulike” – hapësira poroze e lidhur në mënyrë hidraulike në të cilën komunikimi i shtypjes është teknikisht i matshëm dhe i cili është i ndarë me barijera të rrjedhave, siç janë depozitat nëntokësore të kripës, kufinj të litologjik, injektimin ose shpërthimin e formacioneve në sipërfaqe;</p> <p>1.8. “Hulumtimi” - vlerësimi i komplekseve potenciale për depozitim, me qëllim të depozitimit gjeologjik të CO₂ i cili kryhet me aktivitetet e depërtimit nën sipërfaqe, për shembull me shpim, për marrjen e të dhënave gjeologjike për shtresat e kompleksit potencial të depozitimit dhe kur është e nevojshme injektimeve testuese me qëllim të karakterizimit të hapësirës për depozitim;</p> <p>1.9. “Leja për hulumtim” – vendimi i shkruar dhe i arsyetuar i lëshuar nga Ministria, me të cilin lejohet hulumtimi dhe përcaktohen kushtet në të cilat mund të kryhet hulumtimi;</p>	<p>1.6. “Storage complex” means the storage site and surrounding geological domain which can have an effect on overall storage integrity and security; that is, secondary containment formations;</p> <p>1.7. “Hydraulic unit” means a hydraulically connected pore space where pressure communication can be measured by technical means and which is bordered by flow barriers, such as faults, salt domes, lithological boundaries, or by the wedging out or outcropping of the formation;</p> <p>1.8. “Exploration” means the assessment of potential storage complexes for the purposes of geologically storing CO₂ by means of activities intruding into the subsurface such as drilling to obtain geological information about strata in the potential storage complex and, as appropriate, carrying out injection tests in order to characterise the storage site;</p> <p>1.9. “Exploration permit” means a written and reasoned decision issued by the Ministry; authorising exploration, and specifying the conditions under which it may take place;</p>	<p>1.6. “Skladišni kompleks” - skladišni prostor i prostor koji okružuje geološke domen koji mogu imati uticaja na sveukupni integritet i sigurnost skladištenja, odnosno sekundarne formacije za pokrivanje;</p> <p>1.7. “Hidraulička jedinica” - hidraulički povezan porni prostor u kojem je komunikacija pritisaka tehnički merljiva i koji je omeđen barijerama toka, kao što su rasedi, podzemna ležišta soli, litološke granice, ili istiskivanjem ili izbijanem formacije na površinu;</p> <p>1.8. “Istraživanje” - procena potencijalnih kompleksa za skladištenje u svrhu geološkog skladištenja CO₂ koja se provodi aktivnostima ulaska ispod površine, na primer bušenjem, radi dobijanja geoloških podataka o slojevima potencijalnog skladišnog kompleksa i prema potrebi probnim ubrizgavanjem radi karakterizacije skladišnog prostora;</p> <p>1.9. “Dozvola za istraživanje” - podrazumeva pisanu i obrazloženu odluku koju izdaje Ministarstvo, kojom se odobrava istraživanje i navode uslove pod kojima se može izvršiti,</p>
--	--	--

<p>1.10. “Operatori” – personi fizik apo juridik, privat apo publik i cili eksploaton hapësirën depozituese ose e kontrollon atë ose të cilit, në përputhje me legjislacionin vendor, i është besuar e drejta e marrjes së vendimeve ekonomike për funksionimin teknik të gjeohapësirës depozituese;</p> <p>1.11. “Leja për depozitim” – vendimi me shkrim me të cilin operatorit i lejohet depozitimi gjeologjik i CO₂ në hapësirën për depozitim dhe me të cilin i përcaktohen kushtet për kryerjen e veprimtarisë, të cilin e lëshon Ministria në përputhje me këtë Udhëzim Administrativ;</p> <p>1.12. “Ndryshimi substancial” – çdo ndryshim substancial i cili nuk është i paraparë në lejen për depozitim, e i cili mund të ketë efekte të konsiderueshme në mjedis ose në shëndetin e njeriut;</p> <p>1.13. “Rrjedha e CO₂” – rrjedha e materieve të cilat rezultojnë nga procesi i kapjes së CO₂;</p> <p>1.14. “Shtëllungë e CO₂” – vëllimi i CO₂ i shpërndarë në formacionin gjeologjik</p>	<p>1.10. “Operator” means any natural or legal, private or public person who operates or controls the storage site or to whom decisive economic power over the technical functioning of the storage site has been delegated according to national legislation;</p> <p>1.11. “Storage permit” means a written and reasoned decision or decisions authorising the geological storage of CO₂ in a storage site by the operator, and specifying the conditions under which it may take place, issued by the Ministry in accordance with this Administrative Instruction;</p> <p>1.12. “Substantial change” means any important change not provided for in the storage permit, which may have significant effects on the environment or human health;</p> <p>1.13. “CO₂ stream” means a flow of substances that results from CO₂ capture processes;</p> <p>1.14. “CO₂ plume” means the dispersing volume of CO₂ in the geological formation;</p>	<p>1.10. “Operator” - svaka fizička ili pravna, privatna ili javna osoba koja eksploatira skladišni prostor ili ga kontrolira ili kojoj je u skladu s nacionalnim zakonodavstvom poverena ovlast donošenja ekonomskih odluka o tehničkom funkcioniranju skladišnog geoprostora;</p> <p>1.11. “Dozvola za skladištenje” - obrazložena pisana odluka ili odluke kojima se operateru dozvoljava geološko skladištenje CO₂ u skladišnom prostoru i utvrđuju uslovi pod kojima se ono može odvijati, koju izdaje Ministarstvo u saglasnosti sa ovim Administrativnim Uputstvom;</p> <p>1.12. “Znatna promena” – svaka znatna promena koja nije predviđena dozvolom za skladištenje koja može imati značajne učinke na okolinu ili zdravlje ljudi;</p> <p>1.13. “Tok CO₂” - tok materija koji rezultira iz postupaka hvatanja CO₂;</p> <p>1.14. “Oblak CO₂” - volumen CO₂ raspršen u geološkoj formaciji;</p>
---	---	---

<p>1.15. “Migrimi” – lëvizja e CO₂ brenda kompleksit për depozitim;</p> <p>1.16. “Parregullsi e konsiderueshme” – çdo parregullsi gjatë operacionit të injektimit ose depozitimit ose në kushtet e vet kompleksit të depozitimit, që nënkupton rrezikun e rrjedhjes ose rrezikun për mjedis apo në shëndetin e njeriut;</p> <p>1.17. “Rreziku i madh” – kombinim i mundësisë së shfaqjes së dëmit dhe madhësisë së dëmit që nuk mund të shpërfilllet pa vënë në dyshim qëllimin e këtij Udhëzimi Administrativ, për hapësirën depozituese në fjalë;</p> <p>1.18. “Masat korrigjuese” – masat të cilat ndërmerren me qëllim të përmirësimit të parregullsive të konsiderueshme ose për mbylljen e vendeve ku vije deri te rrjedhja në mënyrë që të parandalohet apo ndalohet rrjedhja e CO₂, nga kompleksi për depozitim;</p> <p>1.19. “Mbyllje” – mbyllja e gjeohapësirës për depozitim nënkupton ndërprerjen e injektimit të CO₂ në atë gjeohapësirë depozituese;</p>	<p>1.15. “Migration” means the movement of CO₂ within the storage complex;</p> <p>1.16. “Significant irregularity” means any irregularity in the injection or storage operations or in the condition of the storage complex itself, which implies the risk of a leakage or risk to the environment or human health;</p> <p>1.17. “Significant risk” means a combination of a probability of occurrence of damage and a magnitude of damage that cannot be disregarded without calling into question the purpose of this Administrative Instruction for the storage site concerned;</p> <p>1.18. “Corrective measures” means any measures taken to correct significant irregularities or to close leakages in order to prevent or stop the release of CO₂ from the storage complex;</p> <p>1.19. “Closure” of a storage site means the definitive cessation of CO₂ injection into that storage site;</p>	<p>1.15. “Migracija” - kretanje CO₂ unutar skladišnog kompleksa;</p> <p>1.16. “Značajne nepravilnost” - svaka nepravilnost prilikom operacija utiskivanja ili skladištenja ili u uslovima samog skladišnog kompleksa koja podrazumeva rizik isticanja ili rizik za okolinu ili zdravlje ljudi;</p> <p>1.17. “Veći rizik” - kombinacija mogućnosti pojave štete i veličine štete koja se ne može zanemariti bez dovodeći u pitanje svrhu ovog Administrativnog Uputstva za predmetno područje skladištenja;</p> <p>1.18. “Korektivne mere” - mere koje se poduzimaju za ispravljanje značajnih nepravilnosti ili za zatvaranje mesta na kojem dolazi do isticanja kako bi se sprečilo ili zaustavilo odlivanje CO₂ iz skladišnog kompleksa;</p> <p>1.19. “Zatvaranje” - zatvaranje skladišnog prostora podrazumeva konačni prestanak utiskivanja CO₂ u taj skladišni geoprostor;</p>
--	---	---

<p>1.20. “Periudha pas mbylljes” – periudha pas mbylljes së hapësirës për depozitim, duke përfshirë periudhën pas bartjes së përgjegjësiive te Ministria;</p> <p>1.21. “Rrjeti transportues” – nënkupton rrjetin e tubacioneve, duke përfshirë stacionet ndihmëse të lidhura, për transportin e CO₂ në vendin e magazinimit;</p> <p>1.22. “Ministria” -Ministria e Mjedist dhe Planifikimit Hapësinor</p> <p>1.23. “Komisioni” – organ i themeluar nga Ministria.</p> <p>KAPITULLI II ZGJIDHJA E GJEOHAPËSIRËS DEPOZITUESE DHE LEJET PËR HULUMTIM</p> <p style="text-align: center;">Neni 4 Përzgjedhja e hapësirës depozituese</p> <p>1. Republika e Kosovës mbanë të drejtën e përcaktimit të zonave në të cilat mund të bëhet depozitimi gjeologjik në përputhje me kërkesat të cilat dalin nga ky Udhëzim Administrativ. Kjo nënkupton të drejtën e shtetit që të mos lejoj</p>	<p>1.20. “Post-closure period” means the period after the closure of a storage site, including the period after the transfer of responsibility to the Ministry;</p> <p>1.21. “Transport network” means the network of pipelines, including associated booster stations, for the transport of CO₂ to the storage site.</p> <p>1.22. “Ministry” means Ministry of Environment and Spatial Planning</p> <p>1.23. “Commission” means body established by the Ministry.</p> <p>CHAPTER II SELECTION OF STORAGE SITES AND EXPLORATION PERMITS</p> <p style="text-align: center;">Article 4 Selection of storage sites</p> <p>1. Republic of Kosovo shall retain the right to determine the areas from which storage sites may be selected pursuant to the requirements of this Administrative Instruction. This includes the right of State to not allow for any storage in parts or in the whole of its territory.</p>	<p>1.20. “Razdoblje nakon zatvaranja” - razdoblje nakon zatvaranja skladišnog prostora, uključujući razdoblje nakon prenosa odgovornosti na Ministarstvo;</p> <p>1.21. “Transportna mreža” - mreža cevovoda, uključujući pridružene booster stanice, za transport CO₂ u skladišni geoprostor.</p> <p>1.22. “MSPP” – Ministarstvo Sredine i Prostornog Planiranja</p> <p>1.23. “Komisija” - organ osnovan od strane Ministarstva.</p> <p>POGLAVLJE II ODABIR SKLADIŠNOG GEOPROSTORA I DOZVOLA ZA SKLADIŠTENJE</p> <p style="text-align: center;">Član 4 Odabir prostora za skladištenje</p> <p>1. Republika Kosova drži za pravo određivanje zona u kojima se može vršiti geološko skladištenje u skladu sa zahtevima koji proizilaze iz ovog Administrativnog Uputstva. Ovo podrazumeva pravo države da ne dozvoljava</p>
--	--	--

<p>depozitimin në tërë territorin, apo në ndonjë pjesë të territorit të sajë.</p> <p>2. Nëse Republika e Kosovës planifikon që në territorin e sajë të lejoj depozitimin gjeologjik të CO₂, në atë rast, duhet të zbatohet vlerësimin e kapaciteteve depozituese të cilat janë në dispozicion brenda territorit të sajë apo në pjesë të caktuara të territorit, e cila përfshinë edhe vlerësimin në mënyrë që të lejohet zbatimi i hulumtimeve, në përputhje me nenin 5. të këtij Udhëzimi Administrativ. Komisioni të cilin themelon Ministria mund të organizoj dhe shkëmbej informata dhe praktika më të mira me shtetet tjera në kontekstin e shkëmbimit të informatave të parapara në nenin 27. të këtij Udhëzimi Administrativ</p> <p>3. Përshtatshmëria e një formacion gjeologjik për përdorim si hapësirë depozituese përcaktohet me karakterizimin dhe vlerësimin e potencialit depozitues të kompleksit dhe të hapësirës përreth, në përputhje me kriteret e përcaktuara në Shtojcën I të këtij Udhëzimi Administrativ.</p> <p>4. Formacioni gjeologjik mund të zgjidhet si hapësirë depozituese vetëm nëse me kushtet e propozuara të shfrytëzimit nuk ka rrezik të madh për rrjedhje dhe nëse nuk ka rrezik të madh për mjedisin apo shëndetin e njeriut.</p>	<p>2. If Republic of Kosovo intend to allow geological storage of CO₂ in its territory shall undertake an assessment of the storage capacity available in parts or in the whole of territory, including by allowing exploration pursuant to Article 5. of this Administrative Instruction. The Commission which is established by the Ministry may organise an exchange of information and best practices with other countries in the context of the exchange of information provided for in Article 27. of this Administrative Instruction.</p> <p>3. The suitability of a geological formation for use as a storage site shall be determined through a characterisation and assessment of the potential storage complex and surrounding area pursuant to the criteria specified in Annex I of this Administrative Instruction.</p> <p>4. A geological formation shall only be selected as a storage site, if under the proposed conditions of use there is no significant risk of leakage, and if no significant environmental or health risks exist.</p>	<p>skladištenje u celoj njegovoj teritoriji, ili na nekom delu svoje teritorije.</p> <p>2. Ako Republika Kosova planira da u svojoj teritoriji dozvoli geološko skladištenje CO₂, u tom slučaju treba da sprovodi procenu kapaciteta skladištenja koja su dostupna unutar njene teritorije ili određenog dela teritorije, koja obuhvata i procenu na načinu da se dozvoli sprovođenje istraživanja u skladu sa članom 5. ovog Administrativnog Uputstva. Komisija koju osnuje Ministrastvo, može da organizuje i razmeni podatke i najbolje prakse sa drugim državama u smislu razmene informacija predviđenih u članu 27. ovog Administrativnog Uputstva.</p> <p>3. Podobnost neke geološke formacije za upotrebu kao prostor za skladištenje određuje se karakterizacijom i procenom skladišnog potencijala kompleksa i okolnog prostora kriterijumima određenim u Dodatku I ovog Administrativnog Uputstva.</p> <p>4. Geološka formacija može se odabrati kao prostor za skladištenje samo u slučaju kada sa predloženim uslovima ne predstavlja veliku opasnost odliva i ako nema veliku opasnost za životnu sredinu ili ljudsko zdravlje.</p>
---	--	---

Neni 5
Lejet për hulumtim

1. Kur Ministria përcakton se kërkohet hulumtimi për të gjeneruar informacionin e nevojshëm për përzgjedhjen e vendeve të depozitimit, sipas Nenit 4. të këtij Udhëzimi Administrativ, ajo siguron që asnjë hulumtim i tillë të mos bëhet pa leje. Kur është e përshtatshme, në lejen për eksplorim mund të përfshihet edhe përcjellja e testeve të injektimit.

2. Ministria siguron që procedurat për lëshimin e lejeve për hulumtim të jenë të hapura për të gjitha subjektet të cilat posedojnë kapacitetet e nevojshme dhe që lejet të lëshohen ose tërhiqen në bazë të kriterëve objektive, të publikuara dhe jodiskriminuese.

3. Afati i lejes nuk duhet të jet më i gjatë nga afati i nevojshëm për kryerjen e hulumtimeve për të cilat është lejuar. Megjithatë, Ministria mund ta vazhdon vlefshmërinë e lejes në rast se afati i përcaktuar nuk është i mjaftueshëm për përfundimin e hulumtimit përkatës, i cili kryhet në përputhje me lejen. Leja për hulumtim lëshohen për hapësira me vëllimit të caktuar.

Article 5
Exploration permits

1. When Ministry determines that exploration is required to generate the information necessary for selection of storage sites pursuant to Article 4. of this Administrative Instruction, it ensure that no such exploration takes place without an exploration permit. Where appropriate, monitoring of injection tests may be included in the exploration permit.

2. Ministry shall ensure that the procedures for the granting of exploration permits do open to all entities possess the necessary capacities and that the permits are granted or refused on the basis of objective, published and non-discriminatory criteria.

3. The duration of a permit shall not exceed the period necessary to carry out the exploration for which it is granted. However, the Ministry may extend the validity of the permit where the stipulated duration is insufficient to complete the exploration concerned and where the exploration has been performed in accordance with the permit. Exploration permit shall be granted in respect of a limited volume area.

Član 5
Dozvola za istraživanje

1. Kada Ministarstvo proceni da za uzimanje potrebnih informacija za odabiranje skladišnog prostora u skladu sa članom 4. ovog Administrativnog Uputstva treba da se vrše istraživanja, on obezbeđuje da takva istraživanja ne mogu da se vrše bez dozvole za istraživanje. Kada je prikladno, dozvoli za istraživanje može se dodati praćenje testova ubrizgavanja.

2. Ministarstvo osigurava da procedura za izdavanje dozvola za istraživanje su dostupne za sve subjekte koje raspolazu potrebne kapacitete, i da se dozvole izdaju ili povlače na osnovu objektivnih, objavljenih i nediskriminatornih kriterijuma.

3. Rok dozvole ne treba da je duži od roka potrebnog za istraživanja za koja je dozvoljeno. Međutim, Ministarstvo može da produži valjanost dozvole u slučaju kada određeni rok nije dovoljan za završetak dotičnog istraživanja koji se vrši u saglasnosti sa dozvolom. Dozvola za istraživanje izdaje se za prostore sa određenom zapreminom.

<p>4. Bartësi i lejes për hulumtim ka të drejtë vetëm për hulumtime të potencialit të kompleksit për depozitim të CO₂. Ministria siguron se në afatin e vlefshmërisë së lejes nuk do të lejoj përdorimin kontadiktor (keqpërdorim) të kompleksit.</p> <p>KAPITULLI III LEJET PËR DEPOZITIM</p> <p>Neni 6 Leja për depozitim</p> <p>1. Ministria siguron që asnjë hapësirë depozituese të mos funksionoj pa lejen për depozitim dhe që për qdo hapësirë depozituese të jet përgjegjës vetëm një operatorë dhe në atë lokacion nuk është i lejuar asnjë përdorim kontadiktor (keqpërdorim).</p> <p>2. Ministria siguron që procedurat për lëshimin e lejes për depozitim të jenë të hapura për të gjitha subjektet të cilat posedojnë kapacitetet e nevojshme dhe se lejet lëshohen në bazë të kritereve objektive dhe transparente.</p> <p>3. Duke mos i cënuar kërkesat e këtij Udhëzimi Administrativ, në lëshimin e lejes për depozitim për një lokacion të caktuar, përparsi i ipet poseduesit të lejes për hulumtim për atë lokacion me kusht që hulumtimi për lokacion ka</p>	<p>4. The holder of an exploration permit shall have the sole right to explore the potential CO₂ storage complex. The Ministry shall ensure that no conflicting uses of the complex are permitted during the period of validity of the permit.</p> <p>CHAPTER III STORAGE PERMITS</p> <p>Article 6 Storage permits</p> <p>1. The Ministry shall ensure that no storage site functions without a deposit permit, that for each depository shall be the responsibility of only one operator and that no conflicting use shall be permitted at that site.</p> <p>2. Ministry shall ensure that the procedures for the granting of storage permits are open to all entities possessing the necessary capacities and that the permits are granted on the basis of objective and transparent criteria.</p> <p>3. Without prejudice to the requirements of this Administrative Instruction, priority for the granting of a storage permit for a particular site shall be given to the holder of the exploration permit for that site, provided that the exploration</p>	<p>4. Nosioc dozvole za istraživanje ima pravo samo za istraživanje potencijala kompleksa skladiščenja CO₂. Ministarstvo osigurava da u roku važnosti dozvole neće dozvoliti zloupotrebu kompleksa.</p> <p>POGLAVLJE III DOZVOLE ZA SKLADIŠTENJE</p> <p>Član 6 Dozvola za skladištenje</p> <p>1. Ministarstvo osigurava da nijedan skladišni prostor ne može funkcionisati bez dozvole za skladištenje, da za svaki skladišni geoprostor bude odgovoran samo jedan operater i da u toj lokaciji nije dozvoljena nikakva zloupotreba.</p> <p>2. Ministarstvo osigurava da su procedure za izdavanje dozvole za skladištenje otvorene za sve subjekte koje raspolazu potrebne kapacitete te da se dozvole izdaju na osnovu objektivnih i transparentnih kriterija.</p> <p>3. Ne dovodeći u pitanje zahteve ovog Administrativnog Uputstva, za izdavanje dozvole za skladištenje za jednu određenu lokaciju prednost se daje imaocu dozvole za istraživanje za tu lokaciju s uslovom da je</p>
---	---	--

<p>përfunduar dhe që çdo kusht i paraparë në leje për hulumtim është plotësuar dhe kërkesa për lëshimin e lejes për depozitim është bërë para skadimit të afatit të lejes për hulumtim.</p> <p>4. Ministria siguron që gjat procesit të lëshimit të lejes nuk do të ketë përdorim kontradiktor (keqpërdorim) të kompleksit.</p> <p style="text-align: center;">Neni 7 Kërkesa për lëshimin e lejes për depozitim</p> <p>1. Kërkesat të cilat i dorëzohen Ministrisë për lëshimin e lejeve për depozitim përmbajnë së paku të dhënat si në vijim:</p> <p style="padding-left: 40px;">1.1. emrin dhe adresën e operatorit potencial;</p> <p style="padding-left: 40px;">1.2. dëshminë e kompetencës teknike të operatorit potencial;</p> <p style="padding-left: 40px;">1.3. karakterizimin e hapësirës për depozitim dhe kompleksit për depozitim si dhe vlerësimin e sigurisë së pritshme të depozitimit në përputhje me nenin 4. paragrafet 3. dhe 4. të këtij Udhëzimi Administrativ;</p>	<p>of that site is completed, that any condition set in the exploration permit has been complied with, and that the application for a storage permit is made during the period of validity of the exploration permit.</p> <p>4. Ministry shall ensure that no conflicting uses of the complex are allowed during the permit procedure.</p> <p style="text-align: center;">Article 7 Applications for storage permits</p> <p>1. Applications to the Ministry for storage permits shall include at least the following information:</p> <p style="padding-left: 40px;">1.1. the name and address of the potential operator;</p> <p style="padding-left: 40px;">1.2. proof of the technical competence of the potential operator;</p> <p style="padding-left: 40px;">1.3. the characterisation of the storage site and storage complex and an assessment of the expected security of the storage pursuant to Article 4. paragraph 3. and 4. of this Administrative Instruction;</p>	<p>istraživanje završeno, da je svaki uslov predviđen u dozvoli za istraživanje ispunjen i da zahtev za izdavanje dozvole za skladištenje je podnet pre isteka roka dozvole za istraživanje.</p> <p>4. Ministarstvo osigurava da tokom procesa izdavanja dozvole neće biti zloupotrebe kompleksa.</p> <p style="text-align: center;">Član 7 Zahtev za izdavanje dozvole za skladištenje</p> <p>1. Zahtevi koji se podnose Ministarstvu za izdavanje dozvola za skladištenje sadrže najmanje sledeće podatke:</p> <p style="padding-left: 40px;">1.1. naziv i adresu potencijalnog operatera;</p> <p style="padding-left: 40px;">1.2. dokaz tehničke nadležnosti potencijalnog operatera;</p> <p style="padding-left: 40px;">1.3. karakterizaciju skladišnog prostora i skladišnog kompleksa kao i procenu očekivane bezbednosti skladištenja u saglasnosti sa članom 4. stavke 3. i 4. ovog Administrativnog Uputstva;</p>
---	--	--

<p>1.4. sasinë totale të CO₂ e cila injektohet dhe depozitohet si dhe burimet e parapara dhe metodat e transportit, përbërjen e rrjedhave të CO₂, shpejtësitë dhe shtypjet e injektimit dhe vendosjen e stabilimenteve për injektim;</p> <p>1.5. përshkrimin e masave për parandalimin e parregullsisve të mëdha;</p> <p>1.6. planin e propozuar për mbikqyrje në përputhje me nenin 13. paragrafin 2. të këtij Udhëzimi Administrativ;</p> <p>1.7. planin e propozuar të masave përmirësuese në përputhje me nenin 16. paragrafin 2. të këtij Udhëzimi Administrativ;</p> <p>1.8. planin e përkohshëm të propozuar për periudhën pas mbylljes në përputhje me nenin 17. paragrafi 3. të këtij Udhëzimi Administrativ;</p> <p>1.9. dëshminë se garancioni financiar ose ndonjë dispozitë ekuivalent, siç kërkohet në nenin 19. të këtij Udhëzimi Administrativ, do të jetë i vlefshëm dhe në fuqi para fillimit të injektimit.</p>	<p>1.4. the total quantity of CO₂ to be injected and stored, as well as the prospective sources and transport methods, the composition of CO₂ streams, the injection rates and pressures, and the location of injection facilities;</p> <p>1.5. a description of measures to prevent significant irregularities;</p> <p>1.6. a proposed monitoring plan pursuant to Article 13. paragraph 2. of this Administrative Instruction;</p> <p>1.7. a proposed corrective measures plan pursuant to Article 16. paragraph 2. of this Administrative Instruction;</p> <p>1.8. a proposed provisional post-closure plan pursuant to Article 17. paragraph 3. of this Administrative Instruction;</p> <p>1.9. proof that the financial security or other equivalent provision as required under Article 19. of this Administrative Instruction will be valid and effective before commencement of the injection.</p>	<p>1.4. ukupnu količinu CO₂ koja se ubrizgava i skladišti kao i predviđene izvore i metode transporta, sastav tokova CO₂, brzine i pritiske ubrizgavanja i postavljanje uređaja za ubrizgavanje;</p> <p>1.5. opis mera za sprečavanje velikih nepravilnosti;</p> <p>1.6. predloženi plan za nadzor u saglasnosti sa članom 13. stav 2. ovog Administrativnog Uputstva;</p> <p>1.7. predloženi plan korektivnih mera u saglasnosti sa članom 16. stavka 2. ovog Administrativnog Uputstva;</p> <p>1.8. privremeni predloženi plan za razdoblje nakon zatvaranja u saglasnosti sa članom 17. stavka 3. ovog Administrativnog Uputstva;</p> <p>1.9. dokaz da će financijska garancija ili neka ekvivalentna dispozicija, kako se zahteva u članu 19. ovog Administrativnog Uputstva biti u važnosti i na snazi pre početka ubrizgavanja;</p>
--	--	---

<p>10. të gjitha dokumentet e kërkuara në pikën 1.2, 1.3, 1.4, 1.5,1.6,1.7,1.8 dhe 1.9 të këtij paragrafi duhet të i dërgohen Ministrisë në tri kopje</p> <p style="text-align: center;">Neni 8 Kushtet për leje për depozitim</p> <p>1. Ministria lëshon lejen për depozitim vetëm kur plotësohen kushtet si në vijim:</p> <p>1.1. kur Ministria në bazë të kërkesës së paraqitur në përputhje me nenin 7. të këtij Udhëzimi Administrativ dhe informacioneve tjera relevante, vërteton se:</p> <p>1.1.1. janë përmbushur të gjitha kërkesat përkatëse të këtij Udhëzimi Administrativ dhe legjislacionit relevant shtetëror;</p> <p>1.1.2. operatori është financiarisht i aftë dhe teknikisht kompetent dhe serioz të operoj dhe kontrolloj lokacionin si dhe janë siguruar trajnimet profesionale dhe teknike të operatorit dhe personelit;</p> <p>1.1.3. në rastin e më tepër se një hapësire depozituese në njësinë e njejtë hidraulike, ndërveprimet potenciale të shtypjeve janë të tilla që të dy lokacionet mundën në të</p>	<p>10. all the documents required in points 1.2, 1.3, 1.4, 1.5,1.6,1.7,1.8 and 1.9 of this paragraph must be sent to the Ministry in three copies.</p> <p style="text-align: center;">Article 8 Conditions for storage permits</p> <p>1. The Ministry shall issue a storage permit only if the following conditions are met:</p> <p>1.1. when the Ministry, on the basis of the application submitted pursuant to Article 7. of this Administrative Instruction and of any other relevant information, is satisfied that:</p> <p>1.1.1. all relevant requirements of this Administrative Instruction and of other relevant state legislation are met;</p> <p>1.1.2. the operator is financially sound and technically competent and reliable to operate and control the site and that professional and technical development and training of the operator and all staff are provided;</p> <p>1.1.3. in the case of more than one storage site in the same hydraulic unit, the potential pressure interactions are such that both sites can simultaneously</p>	<p>10. Sva dokumenta koja se zahtijevaju u tačkama 1.2, 1.3, 1.4, 1.5.1.6,1.7,1.8 i 1.9 ovog stava moraju se poslati Ministarstvu u tri kopije</p> <p style="text-align: center;">Član 8 Uslovi za dozvolu za skladištenje</p> <p>1. Ministarstvo izdaje dozvolu za skladištenje samo kada se ispune sledeći uslovi:</p> <p>1.1. kada Ministarstvo na osnovu podnetog zahteva u skladu sa članom 7. ovog Administrativnog Uputstva i drugih relevantnih informacija, potvrdi da:</p> <p>1.1.1. su ispunjeni svi zahtevi ovog Administrativnog Uputstva i ostalog državnog zakonodavstva;</p> <p>1.1.2. operator je finansijski sposoban i tehnički nadležan i ozbiljan da upravlja i kontroliše lokaciju kao i da su osigurane profesionalne i tehničke obuke operatora i osoblja;</p> <p>1.1.3. u slučaju više od jednog mesta za skladištenje u istoj hidrauličnoj jedinici, potencijalne interakcije pritiska su takve da obe lokacije mogu istovremeno da</p>
--	---	---

<p>njejtën kohë të plotësojnë kërkesat e parapara me këtë Udhëzim Administrativ.</p> <p>1.2. në pajtim me nenin 10. të këtij Udhëzimi Administrativ Ministria e lëshon Lejen bazuar në mendimin profesional të Komisionit;</p> <p style="text-align: center;">Neni 9 Shqyrtimi i kërkesës për depozitim të CO₂</p> <p>1. Në afat prej pesë (5) ditësh nga pranimi i kërkesës për Leje për depozitim të CO₂ (tri kopjet) i dërgohen Departamentit për Mbrojtjen e Mjedisit dhe Ujërave respektivisht Komisionit për shqyrtimin e kërkesës në fjalë.</p> <p>2. Në afatin brenda 120 ditësh nga pranimi i kërkesës për Leje për depozitim të CO₂ , Komisioni pasi të ketë shqyrtuar dokumentacionin, duke marr parasysh rezultatet e konsultimeve të mbajtura me autoritetet mjedisore harton Propozim-Vendimin, të cilin ia prezanton me shkrim aplikuesit.</p> <p>3. Gjatë shqyrtimit të kërkesës nga paragrafi 1 i këtij neni, për çështje specifike, Agjencia e Mbrojtjes së Mjedisit e Kosovës dhe institucionet</p>	<p>meet the requirements of this Administrative Instruction;</p> <p>1.2. in accordance with Article 10 of this Administrative Instruction Ministry shall issue the Permit based on the professional opinion of the Commission;</p> <p style="text-align: center;">Article 9 Review of the request for the storage of the CO₂</p> <p>1. Within five (5) days of receipt of the application for a CO₂ storage (three copies), it shall be forwarded to the Department of Environment Protection and Water respectively to the Commission for review of the mentioned application.</p> <p>2. Within 120 days of receipt of the application for a Permit for the storage of the CO₂, Commission shall, after review of the the documentation, taking into consideration of the results of the consultations held with the environmental authorities shell draft Proposal-Decision, which shall be presented to the applicant in writing.</p> <p>3. When considering the request from paragraph 1 of this Article, on specific issues, the Kosovo Environmental Protection Agency and other</p>	<p>ispunjavaju uslove predviđene ovim Administrativnim Uputstvom.</p> <p>1.2. u skladu sa članom 10 ovog Administrativnog Uputstva, Ministarstvo izdaje Dozvolu na osnovu stručnog mišljenja Komisije;</p> <p style="text-align: center;">Član 9 Razmatranje zahteva za skladištenje CO₂</p> <p>1. U roku od pet (5) dana od prijema zahteva za depozit CO₂ (tri kopije), prosljeđuje se departamentu za Zastitu Sredine i Voda odnosno Komisiji za razmatranje napomenute prijave.</p> <p>2. U roku od 120 dana od dana prijema zahteva za izdavanje Dozvole za skladištenje CO₂, Komisija nakon razmatranja dokumentacije,, uzimajući u obzir rezultate konsultacija održanih sa organima za zaštitu životne sredine priprema nacrt Odluke, koji će biti predstavljen u pisanoj formi podnosiocu.</p> <p>3. Prilikom razmatranja prijave iz stava 1. ovog člana, na konkretnim pitanjima, Agencija za Kosovo i drugim relevantnim institucijama za</p>
---	---	---

<p>tjera relevante, do të ofrojnë të gjitha informatat e nevojshme që i ka dhe të cilat janë të nevojshme për atë shqyrtim.</p> <p>4. Ministria mund të kërkojë nga aplikuesi informata shtesë apo të ndryshojë ose të plotësoj elemente të caktuara të dokumentacionit i cili është dorëzuar.</p> <p>5. Aplikuesi dërgon informatat shtesë dhe bënë ndryshimet e kërkuara në përputhje me paragrafin 4. të këtij neni dhe I në Ministri deri në datën e përcaktuar nga ana e sajë.</p> <p>6. Nëse aplikuesi nuk vepron sipas kërkesës nga paragrafët 4. dhe 5. të këtij neni, Ministria e ndërpret procedurën e shqyrtimit.</p>	<p>relevant institutions shall provide all necessary information that they have and which are necessary for such review.</p> <p>4. The Ministry may request from the applicant additional information or amend or supplement certain elements of the documentation which has been submitted.</p> <p>5. The applicant submits the additional information and makes the changes required in accordance with paragraph 4 of this Article and I in the Ministry until the date determined by it.</p> <p>6. If the applicant fails to comply with the requirements of paragraphs 4. and 5. of this Article, the Ministry shall terminate the review procedure.</p>	<p>zaštitu životne sredine, će obezbediti sve neophodne informacije ima i koji su neophodni za razmatranje.</p> <p>4. Ministarstvo može zahtevati dodatne informacije od podnosioca prijave ili promeniti ili pojačati određene elemente dokumentacije koja se podnosi.</p> <p>5. Podnosilac zahteva dostavlja dodatne informacije i napravio potrebne promene u skladu sa stavom 4. ovog člana i ministar do datuma koji je odredio sanke.</p> <p>6. Ako podnosilac prijave ne ispuni uslove iz st. 4. i 5. ovog člana, Ministarstvo će prekinuti postupak revizije.</p>
<p style="text-align: center;">Neni 10 Vendimi për Leje për depozitim të CO₂</p> <p>1. Rezultatet e konsultimeve dhe informatat e mbledhura në pajtim me dispozitat e këtij Udhëzimi Administrativ merren në shqyrtim gjatë marrjes së vendimit për Leje për depozitim të CO₂.</p>	<p style="text-align: center;">Article 10 Decision for the Permit for storage of the CO₂</p> <p>1. The results of the consultations and the information collected in accordance with the provisions of this Administrative Instruction shall be considered when deciding on the Permit for the storage of the CO₂</p>	<p style="text-align: center;">Član 10 Odluka o Dozvoli za skladištenje CO₂</p> <p>1. Rezultati konsultacija i informacije prikupljene u skladu sa odredbama ovog Administrativnog Uputstva će se razmatrati prilikom odlučivanja o Dozvoli za skladištenje CO₂.</p>

<p>2. Propozim - Vendimi për Leje për depozitim të CO₂, përgatitet nga ana e Komisionit përgjegjës të Ministrisë brenda njëqind e njëzet (120) ditësh nga pranimi i kërkesës për këtë Leje, nëse ndryshe nuk e përcakton komisioni për shkak të kërkesës për informatave shtesë nga aplikuesi.</p> <p>3. Ne afat prej dhjetë (10) ditësh nga prezantimi i Propozim -Vendimit për Leje për depozitim të CO₂, Ministria vendos nëse lejon ose refuzon kërkesën për këtë leje.</p> <p>4. Pas marrjes së vendimit për lejimin ose refuzimin e kërkesës për Leje për depozitim të CO₂, Ministria informon publikun për vendim, përmes ueb faqes së Ministrisë.</p> <p style="text-align: center;">Neni 11 Përmbajtja e lejes për depozitim</p> <p>1. Leja përmban së paku të dhënat si në vijim:</p> <p style="padding-left: 20px;">1.1. emrin dhe adresën e operatorit;</p> <p style="padding-left: 20px;">1.2. lokacionin e saktë dhe kufijtë e hapësirës depozituese dhe kompleksit depozitues, si dhe të dhënat në lidhje me njësinë hidraulike;</p>	<p>2. Proposal – Decision for Permit for the storage of the CO₂ shall be prepared by the Ministry's responsible Commission within one hundred and twenty (120) days from the receipt of the request for this Permit, unless otherwise determined by the Commission due to a request for additional information from the applicant.</p> <p>3. Within ten (10) days from the presentation of the Proposal - Decision for Permit for the storage of the CO₂, the Ministry decides whether to permit or reject the application for this permit.</p> <p>4. After deciding whether to grant or refuse the application for a Permit for the storage of the CO₂, the Ministry shall inform the public for the decision, through the Ministry's website.</p> <p style="text-align: center;">Article 11 Contents of storage permits</p> <p>1. The permit shall contain at least the following:</p> <p style="padding-left: 20px;">1.1. the name and address of the operator;</p> <p style="padding-left: 20px;">1.2. the precise location and delimitation of the storage site and storage complex, and information concerning the hydraulic unit;</p>	<p>2. Prijedlog – Odluke za Dozvolu za skladištenje CO₂ priprema nadležna komisija Ministarstva u roku od sto dvadeset (120) dana od prijema zahteva za ovu Dozvolu,, ako Komisija ne odredi drugačije zbog zahteva za dodatne informacije od podnosioca zahteva.</p> <p>3. U roku od deset (10) dana od dana predstavljanja Predloga - Odluke o Dozvoli za skladištenje CO₂ Ministarstvo odlučuje da li će dozvoliti ili odbiti zahtjev za izdavanje ove dozvole.</p> <p>4. Nakon odlučivanja da li će odobriti ili odbiti prijavu za izdavanje Dozvole za skladištenje CO₂ Ministarstvo će obavestiti javnost o odluci putem web stranice Ministarstva.</p> <p style="text-align: center;">Član 11 Sadržaj dozvole za skladištenje</p> <p>1. Dozvola sadrži najmanje sledeće podatke:</p> <p style="padding-left: 20px;">1.1. ime i adresu operatera;</p> <p style="padding-left: 20px;">1.2. tačnu lokaciju i granice skladišnog prostora i skladišnog kompleksa, kao i podatke o vezi sa hidrauličnom jedinicom;</p>
--	---	---

<p>1.3. kërkesat për operimin e depozitimit, sasinë e përgjithshme të CO₂ të autorizuar për depozitim gjeologjik, vlerat e shtypjes në rezervoarë dhe normat maksimale të injektimit dhe shtypjes;</p> <p>1.4. kërkesat për përbërjen së rrjedhës së CO₂ dhe mënyrën e kapjes së CO₂ në pajtim me nenin 12. të këtij Udhëzimi Administrativ dhe sipas nevojës kërkesat shtesë për injektim dhe depozitim, posaqërisht për të parandaluar parregullsitë e mëdha;</p> <p>1.5. planin e lejuar të mbikqyrjes, detyrimin e zbatimit të planit dhe kërkesat për përditësimin e planit në pajtim me nenin 13. të këtij Udhëzimi Administrativ, si dhe kërkesat në aspektin e raportimit në pajtim me nenin 14. të këtij Udhëzimi Administrativ;</p> <p>1.6. kërkesa për njoftimin e Ministrisë në raste të rrjedhjeve ose parregullsive të mëdha, planin e miratuar të masave korrektuese dhe detyrimin e zbatimit të planit të masave korrektuese në rast të rrjedhjes ose parregullsive të konsiderueshme në pajtim me nenin 16. të këtij Udhëzimi Administrativ;</p>	<p>1.3. the requirements for storage operation, the total quantity of CO₂ authorised to be geologically stored, the reservoir pressure limits, and the maximum injection rates and pressures;</p> <p>1.4. the requirements for the composition of the CO₂ stream and the CO₂ stream acceptance procedure pursuant to Article 12. of this Administrative Instruction, and, if necessary, further requirements for injection and storage in particular to prevent significant irregularities;</p> <p>1.5. the approved monitoring plan, the obligation to implement the plan and requirements for updating it pursuant to Article 13. of this Administrative Instruction as well as the reporting requirements pursuant to Article 14. of this Administrative Instruction;</p> <p>1.6. the requirement to notify the Ministry in the event of leakages or significant irregularities, the approved corrective measures plan and the obligation to implement the corrective measures plan in the event of leakages or significant irregularities pursuant to Article 16. of this Administrative Instruction;</p>	<p>1.3. uslove za rad na skladištenju, ukupnu količinu CO₂ koja je dozvoljena za geološko skladištenje, ograničenja pritiska rezervoara i maksimalne vrednosti ubrizgavanja i pritiska;</p> <p>1.4. zahteve za sastav toka CO₂ i postupka za ponor CO₂ u skladi sa članom 12. ovog Administrativnog Uputstva i, prema potrebi, dodatne zahteve za ubrizgavanje i skladištenje, posebno za sprečavanje velikih nepravilnosti;</p> <p>1.5. odobreni plan praćenja, obavezu sprovođenja plana i zahteve za ažuriranje plana u skladi sa članom 13. ovog Administrativnog Uputstva, kao i zahteve u pogledu izveštavanja u skladi sa članom 14. ovog Administrativnog Uputstva;</p> <p>1.6. zahteve za obaveštavanje Ministarstva u slučajevima curenja ili velikih nepravilnosti, odobren plan korektivnih mera i obavezu primene plana korektivnih mera u slučajevima curenja (odliva) ili velikih nepravilnosti u skladi sa članom 16. ovog Administrativnog Uputstva.</p>
--	--	--

<p>1.7. kushtet për mbylljen dhe planin e miratuar të përkohshëm pas mbylljes të referuar në nenin 17. të këtij Udhëzimi Administrativ;</p> <p>1.8. çdo dispozitë për ndryshimet, rishikimin, përditësimin dhe tërheqjen e lejes për depozitim në pajtim me nenin 11. të këtij Udhëzimi Administrativ;</p> <p>1.9. kërkesën në aspektin e krijimit dhe mbajtjes së sigurimit financiar apo ndonjë instrumenti të barazvlefshëm në përputhje me nenin 19. të këtij Udhëzimi Administrativ.</p>	<p>1.7. the conditions for closure and the approved provisional post-closure plan referred to in Article 17. of this Administrative Instruction;</p> <p>1.8. any provisions on changes, review, updating and withdrawal of the storage permit pursuant to Article 11. of this Administrative Instruction;</p> <p>1.9. the requirement to establish and maintain the financial security or any other equivalent pursuant to Article 19. of this Administrative Instruction.</p>	<p>1.7. uslove za zatvaranje i odobren plan privremenog zatvaranja iz člana 17. ovog Administrativnog Uputstva;</p> <p>1.8. bilom koje odredbe o izmenama, pregledu, ažuriranju i povlačenju dozvole za skladištenje u skladi sa članom 11. ovog Administrativnog Uputstva;</p> <p>1.9. zahtev u pogledu osnivanja i održavanja finansijske sigurnosti ili nekim drugim ekvivalentnim instrumentom u skladi sa članom 19. ovog Administrativnog Uputstva.</p>
<p style="text-align: center;">Neni 12 Ndryshimet, shqyrtimet, përditësimet dhe ndërprerjet e lejeve për depozitim</p> <p>1. Operatori është i obliguar ta informoj Ministrinë për çdo ndryshim të planifikuar në funksionimin e hapësirës depozituese, përfshirë edhe ndryshimet në lidhje me operatorin. Kur është e nevojshme, Ministria përditëson lejen për depozitim ose kushtet e lejes.</p> <p>2. Ministria siguron që asnjë ndryshim substancial nuk mund të zbatohet pa lëshimin e lejes së re ose të përditësuar për depozitim, të</p>	<p style="text-align: center;">Article 12 Changes, review, update and withdrawal of storage permits</p> <p>1. The operator shall inform the Ministry of any changes planned in the operation of the storage site, including changes concerning the operator. Where appropriate, the Ministry shall update the storage permit or the permit conditions.</p> <p>2. The Ministry shall ensure that no substantial change is implemented without a new or updated storage permit issued in accordance with this Administrative Instruction.</p>	<p style="text-align: center;">Član 12 Izmene, razmatranja, ažuriranja i povlačenja dozvola za skladištenje</p> <p>1. Operator je obavezan da obavesti Ministarstvo o svim planiranim izmenama funkcionisanja skladišnog prostora, uključujući promene koje se odnose na operatora. Kada je potrebno, Ministarstvo ažurira dozvolu za skladištenje ili uslove dozvole.</p> <p>2. Ministarstvo će osigurati da se ne može izvrši nijedna značajna promena bez nove ili ažurirane dozvole za skladištenje izdate u skladi sa ovim Administrativnim Uputstvom.</p>

<p>lëshuar në pajtim me këtë Udhëzim Administrativ.</p> <p>3. Ministria rishikon dhe kur është e nevojshme e përditëson ose e tërëhjekë lejen për depozitim kur:</p> <p>3.1. ka njohuri se ka ardhur deri te rrjedhja ose parregullsi të konsiderueshme në pajtim me nenin 17., paragrafin 1. të këtij Udhëzimi Administrativ;</p> <p>3.2. raportet e dorëzuara në pajtim me nenin 15. të këtij Udhëzimi Administrativ ose inspektimet mjedisore të kryera në përputhje me nenin 16. të këtij Udhëzimi Administrativ tregojnë në mosrespektimin e kushteve të parapara me leje ose rrezikun nga rrjedhja ose parregullsi të konsiderueshme;</p> <p>3.3. ka informata për ndonjë dështim tjetër nga ana e operatorit në përmbushjen e kushteve të parapara me leje;</p> <p>3.4. konsiderohet e nevojshme në bazë të gjetjeve të reja shkencore dhe progresit teknologjik;</p> <p>3.5. pa cenuar nënparagrafet 3.1., deri në 3.4. të këtij neni, 5 (pesë) vite pas lëshimit të lejes dhe çdo 10 (dhjetë) vjet pas kësaj.</p>	<p>3. The Ministry shall review and where necessary update or, as a last resort, withdraw the storage permit:</p> <p>3.1. if it has been notified or made aware of any leakages or significant irregularities pursuant to Article 17. paragraph 1. of this Administrative Instruction;</p> <p>3.2. if the reports submitted pursuant to Article 15. of this Administrative Instruction or the environmental inspections carried out pursuant to Article 16. of this Administrative Instruction show non-compliance with permit conditions or risks of leakages or significant irregularities;</p> <p>3.3. if it is aware of any other failure by the operator to meet the permit conditions;</p> <p>3.4. if it appears necessary on the basis of the latest scientific findings and technological progress;</p> <p>3.5. without prejudice to sub-paragraphs 3.1. to 3.4. of this article, 5 (five) years after</p>	<p>3. Ministarstvo razmatra i kada je to potrebno ažurira ili povlači dozvolu za skladištenje kada:</p> <p>3.1. ima saznanje da je došlo do odliva ili značajnih nepravilnosti u skladu sa članom 17., stavka 1. ovog Administrativnog Uputstva;</p> <p>3.2. izveštaji podneti u skladu sa članom 15. ovog Administrativnog Uputstva ili okolinske inspeksijske kontrole u skladu sa članom 16. ovog Administrativnog Uputstva pokazuju na neuvažavanje predviđenih uslova sa dozvolom ili opasnosti od odliva ili značajnih nepravilnosti;</p> <p>3.3. ima saznanje za neki drugi propust od strane operatera za ispunjavanje uslova predviđenim sa dozvolom;</p> <p>3.4. smatra se potrebnim na osnovu novih naučnih nalaza i tehnološkog progressa;</p> <p>3.5. bez prejudiciranja podstavke 3.1., do 3.4. ovog člana, 5 (pet) godina nakon</p>
--	--	--

<p>4. Pas tërëhjekjes së lejes në pajtim me paragrafin 3. të këtij neni, Ministria lëshon lejen e re për depozitim ose e mbyll hapësirën depozituese në pajtim me nenin 18., paragrafin 1., nënparagrafin 1.3. të këtij Udhëzimi Administrativ.</p> <p>5. Deri në lëshimin e lejes së re të depozitimit, Ministria përkohësisht do të marrë të gjitha obligimet ligjore në lidhje me kriteret e pranimit, kur Ministria vendos të vazhdohet injektimi i CO₂, monitorimi dhe masat korrigjuese në përputhje me kërkesat e parashtuara në këtë., Udhëzim Administrativ jep ndihmë në rastet e rrjedhjes dhe veprimeve parandaluese dhe rehabilituese.</p> <p>6. Shpenzimet e krijuara eventuale Ministria i mbulon nga operatorit i fundit duke i tërëhjekur mjetet nga garancia financiare nga neni 20. të këtij Udhëzimi Administrativ. Në rast të mbylljes së hapësirës depozituese në pajtim me nenin 18., paragrafin 1., nënparagrafin 1.3. zbatohet neni 18., paragrafi 4. të këtij Udhëzimi Administrativ, do të zbatohen.</p>	<p>issuing the permit and every 10 (ten) years thereafter.</p> <p>4. After a permit has been withdrawn pursuant to paragraph 3 of this article, the Ministry shall either issue a new storage permit or close the storage site pursuant to Article 18. Paragraph 1., sub-paragraph 1.3. of this Administrative Instruction.</p> <p>5. Until a new storage permit has been issued, the Ministry shall temporarily take over all legal obligations relating to acceptance criteria where the Ministry decides to continue CO₂ injections, monitoring and corrective measures pursuant to the requirements laid down in this Administrative Instruction the surrender of allowances in cases of leakage and preventive and remedial action.</p> <p>6. Ministry shall recover any costs incurred from the former operator, including by drawing on the financial security referred to in Article 20. of this Administrative Instruction. In case of closure of the storage site pursuant to Article 18. paragraph 1., sub-paragraph 1.3., Article 18., paragraph 4 of this Administrative Instruction, shall apply.</p>	<p>izdavanja dozvole i svakih 10 (deset) godina nakon toga.</p> <p>4. Nakon povlačenja dozvole u skladu sa stavkom 3. ovog člana, Ministarstvo izdaje novu dozvolu za skladištenje ili zatvara skladišni prostor u skladu sa članom 18., stavka 1., podstavka 1.3. ovog Administrativnog Uputstva.</p> <p>5. Do izdavanja nove dozvole za skladištenje, Ministarstvo privremeno preuzima sve zakonske obaveze vezane za kriterijume prihvatanja, ukoliko Ministarstvo odluči da nastavi sa ubrizgavanjem CO₂, nadgledanjem i korektivnim merama u skladu s zahtevima utvrđenim ovim Administrativnog Uputstva predaju naknade u slučajevima curenja i preventivnih i popravnih radnji.</p> <p>6. Ministarstvo će povratiti sve troškove koje je imao bivši operater, uključujući i finansijsku sigurnost iz člana 20. ovog Administrativnog uputstva. U slučaju zatvaranja lokacije za skladištenje u skladu sa članom 18, stav 1, primenjuje se podstav 1.3, član 18, stav 4 ovog Administrativnog Uputstva.</p>
--	--	--

KAPITULLI IV DETYRIMET NË ASPEKTIN E EKSPLOATIMIT, MBYLLJES DHE PAS MBYLLJES	CHAPTER IV OPERATION, CLOSURE AND POST-CLOSURE OBLIGATIONS	POGLAVLJE IV OBAVEZE U POGLEDU EKSPLOATACIJE, ZATVARANJA I NAKON ZATVARANJA
<p style="text-align: center;">Neni 13 Kriteret dhe procedurat për pranimin e rrjedhave të CO₂</p>	<p style="text-align: center;">Article 13 CO₂ stream acceptance criteria and procedure</p>	<p style="text-align: center;">Član 13 Kriterijumi i procedure za prihvatanje protoka CO₂</p>
<p>1. Rrjedha e CO₂ duhet të përbëhet kryesisht nga dioksidi i karbonit. Rrjedha e CO₂ mund të përmbajë edhe substanca ndihmëse nga burimi, procesi i kapjes ose injektimit si dhe substanca gjurmë të shtuara për të ndihmuar në përcjelljen dhe verifikimin e migrimit të CO₂. Përqëndrimet e të gjitha substancave të rastësishme dhe të shtuara duhet të jenë nën nivel të cilat mund:</p> <p>1.1. të ndikojnë negativisht në integritetin e hapësirës depozituese ose infrastrukturës përkatëse të transportit;</p> <p>1.2. të paraqesin rrezik të konsiderueshëm për mjedis ose shëndetin e njeriut;</p> <p>1.3. të jenë në kundërshtim me kërkesat e legjislacionit në fuqi të vendit.</p> <p>2. Me qëllim të respektimit të kriterëve të përcaktuara në paragrafin 1. të këtij neni</p>	<p>1. A CO₂ stream shall consist overwhelmingly of carbon dioxide. A CO₂ stream may contain incidental associated substances from the source, capture or injection process and trace substances added to assist in monitoring and verifying CO₂ migration. Concentrations of all incidental and added substances shall be below levels that would:</p> <p>1.1. adversely affect the integrity of the storage site or the relevant transport infrastructure;</p> <p>1.2. pose a significant risk to the environment or human health;</p> <p>1.3. breach the requirements of applicable country legislation.</p> <p>2. The Commission shall, if appropriate, adopt guidelines to help identify the conditions</p>	<p>1. Tok CO₂ treba u glavnom da se sastoji od ugljen dioksida. Tok CO₂ može sadržati slučajne pridružene supstance iz procesa izvora, hvatanja ili injektiranja kao i tragove supstanci za pomaganje u praćenju i verifikaciji migracije CO₂. Koncentracije svih slučajnih i dodatih supstanci treba da su ispod nivoa koje bi mogle da:</p> <p>1.1. negativno utiču na integritet skladišnog prostora ili relevantne infrastrukture za transport;</p> <p>1.2. predstavljaju značajnu opasnost za životnu sredinu i zdravlje ljudi;</p> <p>1.3. krše zahteve važećeg zakonodasvstva zemlje.</p> <p>2. S ciljem poštovanja kriterijuma navedenim u stavci 1. ovog člana Komisija, kada je to</p>

<p>Komisioni, kur është e nevojshme, përgatitë udhëzues të cilat ndihmojnë në përcaktimin e kushteve të cilat mund të zbatohen në raste të veçanta.</p> <p>3. Operatori është i obliguar:</p> <p>3.1. të pranoj dhe kryej injektimin vetëm për rrjedha të CO₂, për të cilat është kryer analiza e përmbajtjes, duke përfshirë substancat koroduese të rrjedhave dhe është bërë vlerësimi i rrezikut dhe nëse me vlerësimin e rrezikut është vërtetuar se nivelet e ndotjes janë në përputhje me kushtet e specifikuara në paragrafin 1. të këtij neni;</p> <p>3.2. të mban regjistrin e sasive dhe vetive të rrjedhave të mara dhe të injektuara të CO₂, duke përfshirë edhe përbërjen e këtyre rrjedhave.</p> <p style="text-align: center;">Neni 14 Mbikqyrja</p> <p>1. Operatori është i obliguar ta zbatoj mbikqyrjen e paisjeve për injektim, të kompleksit të depozitimit dhe sipas nevojës të hapësirës përreth me qëllim të:</p>	<p>applicable on a case by case basis for respecting the criteria laid down in paragraph 1. of this Article.</p> <p>3. The operator is obliged to:</p> <p>3.1. accepts and injects CO₂ streams only if an analysis of the composition, including corrosive substances, of the streams and a risk assessment have been carried out, and if the risk assessment has shown that the contamination levels are in line with the conditions referred to in paragraph 1. of this Article;</p> <p>3.2. keeps a register of the quantities and properties of the CO₂ streams delivered and injected, including the composition of those streams.</p> <p style="text-align: center;">Article 14 Monitoring</p> <p>1. The operator is obliged to carries out monitoring of the injection facilities, the storage complex, and where appropriate the surrounding environment for the purpose of:</p>	<p>potrebno, priprema smernice koje pomažu na utvrđivanje uslova koje se mogu primeniti u posebnim slučajevima.</p> <p>3. Operator je obavezan da:</p> <p>3.1. primi i vrši ubrizgavanje samo za protoke CO₂ za koje je izvršena analiza sadržaja, obuhvaćajući korozivne supstance tokova i procenu opasnosti, ako je procenom opasnosti potvrđeno da su razine zagađenja u saglasnosti sa stavkom 1. ovog člana;</p> <p>3.2. vodi registar količina i svojstava uzetih i injektiranih protoka CO₂, uključujući i sastav ovih tokova.</p> <p style="text-align: center;">Član 14 Nadzor</p> <p>1. Operater je obavezan da sprovodi nadzor postrojenja za ubrizgavanje, kompleksa skladištenja i prema potrebi okolnom prostoru s ciljem:</p>
---	---	--

<p>1.1. krahasimit në mes të sjelljes aktuale dhe modelit të sjelljes së CO₂ dhe të ujit në hapësirën depozituese;</p> <p>1.2. zbulimit të paregullsive të rëndësishme;</p> <p>1.3. zbulimit të migrimit të CO₂;</p> <p>1.4. zbulimit të rrjedhjeve të CO₂;</p> <p>1.5. zbulimit të efekteve të rëndësishme negative në hapësirën përreth përfshirë efektet në ujë të pijshëm, popullsinë dhe shfrytëzuesit e biosferës;</p> <p>1.6. vlerësimin e efikasitetin të çfarëdo mase korigjuese të ndërmarr, në pajtim me nenin 17. të këtij Udhëzimi Administrativ;</p> <p>1.7. përditësimin e vlerësimeve të sigurisë afatgjate dhe afatshkurte dhe integritetit të kompleksit depozitues, duke përfshirë vlerësimin nëse CO₂ i depozituar do të jet plotësisht dhe përgjithmonë i mbyllur.</p> <p>2. Mbikqyrja zbatohet në bazë të Planit për mbikqyrje, të cilin operatori duhet ta përgatidis në përputhje me kërkesat e përcaktuara në Shtojcën II të këtij Udhëzimi Administrativ, Në</p>	<p>1.1. comparison between the actual and modelled behaviour of CO₂ and formation water, in the storage site;</p> <p>1.2. detecting significant irregularities;</p> <p>1.3. detecting migration of CO₂;</p> <p>1.4. detecting leakage of CO₂;</p> <p>1.5. detecting significant adverse effects for the surrounding environment, including in particular on drinking water, for human populations, or for users of the surrounding biosphere;</p> <p>1.6. assessing the effectiveness of any corrective measures taken pursuant to Article 17. of this Administrative Instruction;</p> <p>1.7. updating the assessment of the safety and integrity of the storage complex in the short and long term, including the assessment of whether the stored CO₂ will be completely and permanently contained.</p> <p>2. The monitoring shall be based on a monitoring plan designed by the operator pursuant to the requirements laid down in Annex II of this Administrative Instruction. In order to considered</p>	<p>1.1. upoređenja među aktualnog ponašanja i modela ponašanja CO₂ i vode u skladišnoj prostoru;</p> <p>1.2. otkrivanje značajnih nepravilnosti;</p> <p>1.3. otkrivanja migriranja CO₂;</p> <p>1.4. otkrivanja odliva CO₂;</p> <p>1.5. otkrivanje značajnih negativnih efekata na okolinu, uključujući efekte na pijaču vodu, stanovništvo i korisnika biosfere;</p> <p>1.6. procenu efekata korektivnih mera preduzetih u skladu sa članom 17. ovog Administrativnog Uputstva;</p> <p>1.7. ažuriranje procena dugoročne i kratkoročne bezbednosti i integriteta skladišnog kompleksa, uzimajući u obzir procenu da li će skladišteni CO₂ biti potpuno i trajno zatvoren;</p> <p>2. Nadzor se vrši na osnovu Plana za nadzor, koji plan operater treba da pripremi u skladu sa zahtevima određenim u Dodatku II ovog Administrativnog Uputstva. Kako bi se uzeli u</p>
--	--	--

<p>mënyrë që të merren parasysh ndryshimet në vlerësimin e rrezikut nga rrjedhja dhe zbatimi i teknologjive më të mira, plani përditësohet në përputhje me kërkesat e përcaktuara në Shtojcën II të këtij Udhëzimi Administrativ çdo pesë vjet. Planet e përditësuara i dorëzohen Ministrisë për mimiratim.</p> <p style="text-align: center;">Neni 15 Raportimi nga operatori</p> <p>1. Operatori, të paktën një herë në vit ose në afatet kohore të cilat i përcakton Ministria, duhet të dorëzojnë raportet për:</p> <p style="padding-left: 20px;">1.1. të gjitha rezultatet e monitorimit në pajtim me nenin 14. të këtij Udhëzimi Administrativ në periudhën raportuese, duke përfshirë informacionin për teknologjinë e përdorur të monitorimit;</p> <p style="padding-left: 20px;">1.2. sasi të dhe veçoritë e rrjedhave të mara dhe të injektuara të CO₂, duke përfshirë përbërjen e këtyre rrjedhave, për periudhën raportuese, të regjistruara në pajtim me nenin 13., paragrafin 3., nënparagrafin 3.2. të këtij Udhëzimi Administrativ;</p> <p style="padding-left: 20px;">1.3. dëshminë e marrjes dhe mbajtjes së garancionit financiar në përputhje me nenin</p>	<p>changes in risk assessment of leakage and implementation of best technologies, the plan shall be updated in accordance with the requirements set out in Annex II of this Administrative Instruction every five years. Updated plans shall be re-submitted for approval to the Ministry.</p> <p style="text-align: center;">Article 15 Reporting by the operator</p> <p>1. The operator, at least once a year or at the time intervals to be determined by the Ministry, shall submit reports on:</p> <p style="padding-left: 20px;">1.1. all results of the monitoring pursuant to Article 14. of this Administrative Instruction in the reporting period, including information on the monitoring technology employed;</p> <p style="padding-left: 20px;">1.2. the quantities and properties of the CO₂ streams delivered and injected, including composition of those streams, in the reporting period, registered pursuant to Article 13., paragraph 3. sub-paragraph 3.2. of this Administrative Instruction;</p> <p style="padding-left: 20px;">1.3. proof of the putting in place and maintenance of the financial security pursuant to Article 20. and Article 11</p>	<p>obzir promene u proceni rizika od curenja i upotreba boljih tehnologija, plan se ažurira u skladu sa zahtevima navedenim u Dodatku II ovog Administrativnog Uputstva, svakih pet godina. Ažurirani planovi se dostavljaju Ministarstvu na ponovno odobrenje.</p> <p style="text-align: center;">Član 15 Izveštavanje od strane operatera</p> <p>1. Operator, najmanje jednom godišnje ili u vremenskim intervalima koje odredi Ministarstvo, dostavlja izveštaje o:</p> <p style="padding-left: 20px;">1.1. sve rezultate praćenja u skladu sa članom 14. ovog Administrativnog Uputstva u izveštajnom periodu, uključujući podatke o korišćenoj tehnologiji praćenja;</p> <p style="padding-left: 20px;">1.2. količine i svojstva uzetih i ubrizganih protoka CO₂, uključujući sastav ovih protoka, za razdoblje za koje se izvaštava, u skladu sa članom 13., stavka 3., podstavka 3.2. ovog Administrativnog Uputstva;</p> <p style="padding-left: 20px;">1.3. dokaz o uzimanju i držanju finansijske garancije u skladu sa članom 20. i članom</p>
--	--	--

<p>20. dhe nenin 11., paragrafi 9. të këtij Udhëzimi Administrativ;</p> <p>1.4. çdo informatë tjetër të cilën Ministria e vlerëson të rëndësishme për qëllimet e vlerësimit të respektimit të kushteve nga leja për depozitim dhe përfitimit të njohurive të reja për sjelljen e CO₂ në hapësirën e depozituar.</p> <p style="text-align: center;">Neni 16 Inspektimet</p> <p>1. Ministria krijon sistemin e inspektimeve dhe kontroleve tjera rutinore të të gjitha komplekseve depozituese brenda fushëveprimit të këtij Udhëzimi Administrativ, me qëllim të kontrollimit dhe avancimit të përmbushjes së kërkesave të dala nga ky Udhëzim Administrativ dhe monitoron efektet në mjedis dhe shëndetin e njeriut.</p> <p>2. Inspektimet përfshijnë aktivitetet si në vijim:</p> <p>2.1. kontrollet e instalimeve mbi sipërfaqe, përfshirë paisjet për injektim;</p> <p>2.2. vlerësimin e operacioneve të injektimit dhe monitorimit të kryera nga operatori;</p>	<p>paragraph 9. of this Administrative Instruction;</p> <p>1.4. any other information the Ministry considers relevant for the purposes of assessing compliance with storage permit conditions and increasing the knowledge of CO₂ behaviour in the storage site.</p> <p style="text-align: center;">Article 16 Inspections</p> <p>1. The Ministry shall create a system of routine and non-routine inspections of all storage complexes within the scope of this Administrative Instruction for the purposes of checking and promoting compliance with the requirements of the Administrative Instruction and of monitoring the effects on the environment and on human health.</p> <p>2. Inspections should include activities such as:</p> <p>2.1. controls of the surface installations, including the injection facilities;</p> <p>2.2. assessing the injection and monitoring operations carried out by the operator;</p>	<p>11., stavka 9. ovog Administrativnog Uputstva;</p> <p>1.4. svaku drugoj informaciji koju Ministarstvo smatra važnim s ciljem procene usaglašenosti sa uslovima dozvole za skladištenje i sticanja novih znanja o ponašanju CO₂ u skladišnom prostoru.</p> <p style="text-align: center;">Član 16 Inspekcije</p> <p>1. Ministarstvo obezbeđuje system za inspekciju i drugih rutinskih kontrola svih skladišnih kompleksa u okviru područja primene ovog Administrativnog Uputstva s ciljem provere i promovisanja usaglašenosti zahteva koje proizilaze iz ovog Administrativnog Uputstva i praćenje efekata na životnu sredinu i ljudsko zdravlje.</p> <p>2. Inspektijske kontrole uključuju sledeće aktivnosti:</p> <p>2.1. kontrole instalacija u površini, uključujući opreme za ubrizgavanje;</p> <p>2.2. procenu operacija ubrizgavanja i praćenja koje izvršava operator;</p>
---	--	---

<p>2.3. kontrollimet e të gjitha të dhënave përkatëse të mbajtura nga operatori.</p> <p>3. Inspektimet rutinore duhet të kryhen të paktën një herë në vit, në tri vitet e para, pas mbylljes dhe çdo pesë vite, deri në bartjen e përgjegjësive në Ministri. Inspektimet do të shërbejnë për ekzaminimin e të gjitha paisjeve relevante për injektim dhe mbikqyrje si dhe gamën e plotë të efekteve të kompleksit të depozitimit në mjedis dhe shëndetin e njeriut.</p> <p>4. Inspektimet e jashtzakonshme kryhen:</p> <p>4.1. nëse Ministria është e njoftuar ose ka dijeni për rrjedhje ose parregullsi të konsiderueshme, në pajtim me nenin 17., paragrafin 1. të këtij Udhëzimi Administrativ;</p> <p>4.2. nëse raportet sipas nenit 15. të këtij Udhëzimi Administrativ tregojnë në mosrespektimin e kushteve të përcaktuara në leje;</p> <p>4.3. për hetimin e ankesave serioze në lidhje me mjedisin ose shëndetin e njeriut;</p> <p>4.4. në situata tjera, kur Ministria e konsideron se kjo është e nevojshme.</p>	<p>2.3. checking all relevant records kept by the operator.</p> <p>3. Routine inspections shall be carried out at least once a year until three years after closure and every five years until transfer of responsibility to the Ministry has occurred. They shall examine the relevant injection and monitoring facilities as well as the full range of relevant effects from the storage complex on the environment and on human health.</p> <p>4. Non-routine inspections shall be carried out:</p> <p>4.1. if Ministry has been notified or made aware of leakages or significant irregularities pursuant to Article 17., paragraph 1. of this Administrative Instruction;</p> <p>4.2. if the reports pursuant to Article 15. of this Administrative Instruction have shown insufficient compliance with the permit conditions;</p> <p>4.3. to investigate serious complaints related to the environment or human health;</p> <p>4.4. in other situations where Ministry considers this appropriate.</p>	<p>2.3. provere svih relevantnih evidencija koje vodi operator.</p> <p>3. Rutinske inspekcijske kontrole vrše se jednom godišnje u prve tri godine nakon zatvaranja i svake pete godine doprenosa odgovornosti na Ministarstvo. Inspekcijske kontrole služiče za ispitivanje svih relevantnih oprema za ubrizgavanje i nadzor kao i čitav opseg efekata skladišnog kompleksa na životnu sredinu i ljudsko zdravlje.</p> <p>4. Vanredne inspekcijske kontrole se obavljaju:</p> <p>4.1. ako je Ministarstvo obavešteno ili upoznato za odlive ili značajne nepravilnosti u skladu sa članom 17., stavka 1. ovog Administrativnog Uputstva;</p> <p>4.2. ako su izveštaji u skladu sa članom 15. ovog Administrativnog Uputstva pokazali na nepoštovanje uslova predviđenih dozvolom;</p> <p>4.3. za istraživanje ozbiljnih žalbi u vezi sa životnom sredinom ili ljudskim zdravljem;</p> <p>4.4. u drugim situacijama, kada Ministarstvo smatra da je to potrebno.</p>
--	--	--

5. Pas çdo inspektimi, Ministria pëgatitë një raport për rezultatet e inspektimit. Raporti vlerëson pajtueshmërinë me kërkesat e këtij Udhëzimi Administrativ dhe tregon nëse janë të nevojshme ndërmarrja e veprimeve shtesë. Raporti i komunikohet operatorit dhe publikohet në web faqen e Ministrisë me qëllim të informimit të publikut, në përputhje me legjislacionin përkatës brenda dy muajve pas inspektimit.

Neni 17
Masat në raste të rrjedhjeve ose
paregullsive të mëdha

1. Në rast të rrjedhjeve ose parregullsive operatori obligohet që menjëherë ta njoftoj Ministrinë dhe të ndërmarr masa korrigjuese, përfshirë edhe masat që kanë të bëjnë me mbrojtjen e shëndetit të njeriut.

2. Masat korrigjuese të referuara në paragrafin 1. të këtij neni paraqesin minimumin që duhet ndërmirren në bazë të planit të masave korrigjuese të paraqitura dhe të miratuara nga Ministria në pajtim me nenin 7., paragrafin 7. dhe nenin 9., paragrafin 6. të këtij Udhëzimi Administrativ.

5. Following each inspection, Ministry shall prepare a report on the results of the inspection. The report shall evaluate compliance with the requirements of this Administrative Instruction and indicate whether or not further action is necessary. The report shall be communicated to the operator concerned and shall be published on the web page of the Ministry for the purpose of informing the public, in accordance with the relevant legislation within two months after the inspection.

Article 17
Measures in case of leakages
or significant irregularities

1. In the event of major leaks or irregularities operator is obliged immediately to notify the Ministry and take corrective measures, including measures relating to the protection of human health.

2. The corrective measures referred to in paragraph 1. of this Article shall be taken as a minimum on the basis of a corrective measures plan submitted to and approved by the Ministry pursuant to Article 7., paragraph 7. and Article 9., paragraph 6. of this Administrative Instruction.

5. Nakon svake inspekcijske kontrole Ministarstvo priprema izveštaj o rezultatima kontrole. Izveštaj procenjuje usaglašenost sa zahtevima ovog Administrativnog Uputstva i pokazuje da li je poduzimanje dodatnih postupaka. Izveštaj se prosleđuje operateru i objavljuje se u veb sajtu Ministarstva radi informisanja javnosti u skladu sa relevantnim zakonima u roku od dva meseca nakon inspekcijske kontrole.

Član 17
Mere u slučaju curenja ili
velikih nepravilnosti

1. U slučaju odliva ili neispravnosti operator je obavezan da odmah obavesti Ministarstvo i da odmah preduzme korektivne mere, uključujući mere koje se odnose na zaštitu ljudskog zdravlja.

2. Korektivne mere iz stavke 1 ovog člana predstavljaju minimum koji se treba preduzeti na osnovu plana korektivnih mera dostavljenih i odobrenih od strane Ministarstva u skladu sa članom 7., stavka 7 i članom 9., stavka 6 ovog Administrativnog Uputstva.

<p>3. Ministria mund në çdo kohë të kërkoj nga operatori të ndërmarr masa të nevojshme korigjuese, si dhe masat të cilat kanë të bëjnë me mbrojtjen e shëndetit të njeriut. Ato mund të jenë masa shtesë ose të ndryshme nga ato të përcaktuara në planin e masave korigjuese. Ministria gjithashtu mund të ndërmarr në qdo kohë masa korrektuese të njëanshme.</p> <p>4. Nëse operatori nuk arrin ndërmarrë masat e nevojshme korigjuese, Ministria ndërmerr njëanshëm masat e nevojshme.</p> <p>5. Ministria do të mbulojë shpenzimet e krijuara në lidhje me masat e përmendura në paragrafët 3 dhe 4 të këtij neni nga operatori, duke përfshirë edhe sigurimin financiar në pajtim me nenin 19. të këtij Udhëzimi Administrativ.</p>	<p>3. Ministry may at any time require the operator to take the necessary corrective measures, as well as measures related to the protection of human health. These may be additional to or different from those laid out in the corrective measures plan. Ministry may also at any time take corrective measures itself.</p> <p>4. If the operator fails to take the necessary corrective measures, Ministry shall take the necessary corrective measures itself.</p> <p>5. Ministry shall recover the costs incurred in relation to the measures referred to in paragraphs 3. and 4. of this Article from the operator, including by drawing on the financial security pursuant to Article 19. of this Administrative Instruction.</p>	<p>3. Ministarstvo može u bilo kom trenutku zahtevati od operatora opreduzimanje neophodnih korektivnih mera, kao i mere vezane za zaštitu ljudskog zdravlja. One mogu biti dodatne ili drugačije od onih navedenih u planu za korektivne mere. Ministarstvo tekođe samostalno može u svako vreme preduzeti korektivne mere.</p> <p>4. Ukoliko operator ne preduzme potrebne korektivne mere, Ministarstvo jednostrano preduzima potrebne mere.</p> <p>5. Ministarstvo će nadoknaditi nastale troškove u vezi sa merama iz stavke 3. i 4. ovog člana od operatora, uključujući i finansijsku sigurnost iz člana 19. ovog Administrativnog Uputstva.</p>
<p style="text-align: center;">Neni 18 Përgjegjësitë gjat mbylljes dhe pas mbylljes së hapësirës depozituese</p> <p>1. Hapësira depozituese do të mbyllet:</p> <p style="padding-left: 20px;">1.1. nëse janë të përmbushura kushtet e përcaktuara në leje;</p> <p style="padding-left: 20px;">1.2. me kërkesën e justifikuar të operatorit, pas autorizimit të Ministrisë; ose</p>	<p style="text-align: center;">Article 18 Obligations during closure and post-closure of the storage site</p> <p>1. A storage site shall be closed:</p> <p style="padding-left: 20px;">1.1. if the relevant conditions stated in the permit have been met;</p> <p style="padding-left: 20px;">1.2. at the substantiated request of the operator, after authorisation of the Ministry; or</p>	<p style="text-align: center;">Član 18 Odgovornosti prilikom zatvaranja i nakon zatvaranja skladišnog prostora</p> <p>1. Skladišni prostor biće zatvoreno:</p> <p style="padding-left: 20px;">1.1. ako su ispunjeni relevantni uslovi onavedeni u dozvoli</p> <p style="padding-left: 20px;">1.2. na potvrđan zahtev operatora, nakon odobrenja Ministarstva, ili</p>

<p>1.3. nëse Ministria vendosë pas tërheqjes së lejes për depozitim në përputhje me nenin 12. paragrafin 3. të këtij Udhëzimi Administrativ.</p> <p>2. Pasi që hapësira depozituese të është mbyllur në pajtim me nënparagrafet 1.1. dhe 1.2. të paragrafit 1. të këtij neni, operatori mbetet përgjegjës për përcjellje, raportim dhe masat korrigjuese në përputhje me kërkesat e parapara në këtë Udhëzim Administrativ dhe për të gjitha detyrimet të cilat kanë të bëjnë në rast të rrjedhjeve deri sa përgjegjësia për hapësirën depozituese të mos i bartet Ministrisë në përputhje me nenin 19., paragrafët 1. deri në 5. të këtij Udhëzimi Administrativ. Operatori do të jetë përgjegjës edhe për rehabilitimin e hapësirës depozituese dhe largimin e paisjeve për injektim.</p> <p>3. Përgjegjësitë nga paragrafi 2. i këtij neni do të realizohen në bazë të një plani pas mbylljes, të cilin e harton operatori në bazë të praktikave më të mira dhe në përputhje me kërkesat e përcaktuara në Shtojcën II të këtij Udhëzimi Administrativ. Plani pas mbylljes i dorëzohet dhe miratohet nga Ministria në pajtim me nenin 7., paragrafin 8. dhe nenin 9., paragrafin 7. të këtij Udhëzimi Administrativ. Para mbylljes së hapësirës depozituese në pajtim me paragrafin 1.,</p>	<p>1.3. if the Ministry decides after the withdrawal of a storage permit pursuant to Article 12, paragraph 3. of this Administrative Instruction.</p> <p>2. After a storage site has been closed pursuant to sub-paragraphs 1.1. and 1.2. of paragraph 1. of this article, the operator remains responsible for monitoring, reporting and corrective measures, pursuant to the requirements laid down in this Administrative Instruction, and for all obligations relating to the surrender of allowances in case of leakages until the responsibility for the storage site is transferred to the Ministry pursuant to Article 19., paragraphs 1. to 5. of this Administrative Instruction. The operator shall also be responsible for sealing the storage site and removing the injection facilities.</p> <p>3. The obligations referred to in paragraph 2. of this Article shall be fulfilled on the basis of a post-closure plan designed by the operator based on best practice and in accordance with the requirements laid down in Annex II of this Administrative Instruction. A post-closure plan shall be submitted to and approved by the Ministry pursuant to Article 7. paragraph 8. and Article 9. paragraph 7. of this Administrative Instruction. Prior to the closure of a storage site pursuant to sub-paragraph 1. and 2. of paragraph</p>	<p>1.3. ako Ministarstvo odluči nakon povlačenja dozvole za skladištenje u skladiu sa članom 12, stavka 3. ovog Administrativnog Uputstva.</p> <p>2. Nakon što skladišni prostor biti zatvoren u skladiu sa podstavkama 1.1. i 1.2. stavke 1. ovog člana, operater ostaje odgovoran za praćenje, izveštavanje i korektivne mere u skladiu sa zahtevima predviđenim ovim Administrativnim Uputstvom, i za sve obaveze u slučaju odliva dok odgovornost za skladišni prostor se prenese na Ministarstvo u skladiu sa članom 19., stavka 1 do 5 ovog Administrativnog Uputstva. Operator će takođe biti odgovoran i za rehabilitaciju skladišnog prostora i uklanjanja opreme za ubrizgavanje.</p> <p>3. Odgovornosti iz stavke 2. ovog člana ispunjavaju se na osnovu plana nakon zatvaranja, koju priprema operater na osnovu najboljih mogućih praksi u skladiu sa zahtevima određenim u Dodatku II ovog Administrativnog Uputstva. Plan zatvaranja dostavlja se i usvaja od strane Ministarstva u skladiu sa članom 7., stavka 8., i članom 9., stavka 7. ovog Administrativnog Uputstva. Pre zatvaranja skladišnog prostora u skladiu sa stavkom 1., podstavkama 1.1., i 1.2.</p>
---	--	---

<p>nënparagrafet 1.1. dhe 1.2. të këtij neni, plani i veprimit të përkohshëm duhet:</p> <p>3.1. të përditësohet sipas nevojës, duke marrë parasysh analizën e rrezikut, praktikat më të mira dhe përmirësimet teknologjike;</p> <p>3.2. t'i dorëzohet Ministrisë për miratim; dhe</p> <p>3.3. të miratohet nga Ministria si plan përfundimtar pas mbylljes.</p> <p>4. Pasi hapësira depozituese të jet mbyllur në pajtim me paragrafin 1., nënparagrafin 1.3. të këtij neni, Ministria do të jet përgjegjëse për monitorimin dhe masat korrigjuese në pajtim me kërkesat e parashtruara në këtë Udhëzim Administrativ, për të gjitha detyrimet që kanë të bëjnë me dorëzimin e lejeve në rast të rrjedhjeve dhe masave për parandalim dhe rehabilitim. Kërkesat pas mbylljes në përputhje me këtë Udhëzim Administrativ i zbaton Ministria në bazë të planit pas mbylljes, në pajtim me paragrafin 3. të këtij neni dhe i cili sipas nevojës përditësohet.</p> <p>5. Ministria do ti mbulojë kostot e shkaktuara në lidhje me masat e përmendura në paragrafin 4 nga operatori, duke përfshirë edhe sigurimin financiar</p>	<p>1. of this Article, the provisional post-closure plan shall be:</p> <p>3.1. updated as necessary, taking account of risk analysis, best practice and technological improvements;</p> <p>3.2. submitted to the Ministry for its approval; and</p> <p>3.3. approved by Ministry as the definitive post-closure plan.</p> <p>4. After a storage site has been closed pursuant to paragraph 1., sub-paragraph 1.3. of this Article, Ministry shall be responsible for monitoring and corrective measures pursuant to the requirements laid down in this Administrative Instruction for all obligations relating to the surrender of allowances in case of leakages and preventive and remedial action. The post-closure requirements pursuant to this Administrative Instruction shall be fulfilled by the Ministry on the basis of the post-closure plan referred to in paragraph 3. of this Article, which shall be updated as necessary.</p> <p>5. The Ministry shall recover from the operator the costs incurred in relation to the measures referred to in paragraph 4., including by drawing</p>	<p>ovog člana, privremeni plan nakon zatvaranja treba:</p> <p>3.1. da se ažurira po potrebi, uzimajući u obzir analizu opasnosti, najbolje prakse i tehnološka poboljšanja;</p> <p>3.2. da se dostavi Ministarstvu na usvajanje; i</p> <p>3.3. da se usvoji od strane Ministarstva kao konačni plan nakon zatvaranja.</p> <p>4. Nakon što je skladišni prostor zatvoren u skladu sa stavkom 1., podstavkom 1.3. ovog člana, Ministarstvo će biti odgovorno za praćenje i korektivn mere u skladu sa zahtevima utvrđenim ovim Administrativnim Uputstvom, za sve obaveze u vezi sa predajom odobrenja u slučaju odliva i preventivnih mera i mera za rehabilitaciju. Zahteve nakon zatvaranja u skladu sa ovim Administrativnim Uputstvom sprovodi Ministarstvo na osnovu plana nakon zatvaranja, u skladu sa stavkom 3 ovog člana i koji će biti ažuriran po potrebi.</p> <p>5. Ministarstvo će troškove nastale u vezi sa merama iz stavke 4 ovog člana preneti operateru, kada je to potrebno, uključujući i sa povlačenjem</p>
---	--	---

<p>në pajtim me nenin 20 të këtij Udhëzimi Administrativ.</p> <p style="text-align: center;">Neni 19 Bartja e përgjegjësie</p> <p>1. Kur hapësira depozituese mbyllet në pajtim me nenin 18., paragrafin 1., nënparagrafin 1.1. dhe 1.2. të këtij Udhëzimi Administrativ, të gjitha detyrimet ligjore të cilat kanë të bëjnë me përcjelljen dhe masat korigjuese në pajtim me kërkesat e parashtruara në këtë Udhëzim Administrativ, kompensimi në rastin e rrjedhjeve dhe masave për parandalim dhe rehabilitim barten tek Ministria me iniciativë të vet ose me kërkesë të operatorit nëse janë përmbushur kushtet si në vijim:</p> <p style="padding-left: 40px;">1.1. të gjitha dëshmitë në dispozicion tregojnë se CO₂ i depozituar do të mbyllet plotësisht dhe përgjithmonë;</p> <p style="padding-left: 40px;">1.2. periudha minimale, e përcaktuar nga Ministria, ka skaduar. Kjo periudhë minimal nuk do të jetë më e shkurtë se 20 vjet, përveç nëse Ministria është e sigurt se kriteri nga nënparagrafi 1.1. i këtij neni është përmbushur para përfundimit të kësaj periudhe;</p>	<p>on the financial security pursuant to Article 20. of this Administrative Instruction.</p> <p style="text-align: center;">Article 19 Transfer of responsibility</p> <p>1. Where a storage site has been closed pursuant to sub-paragraphs 1.1. and 1.2. of Article 18., paragraph 1. of this Administrative Instruction, all legal obligations relating to monitoring and corrective measures pursuant to the requirements laid down in this Administrative Instruction, the surrender of allowances in the event of leakages and preventive and remedial action shall be transferred to the Ministry on its own initiative or upon request from the operator, if the following conditions are met:</p> <p style="padding-left: 40px;">1.1. all available evidence indicates that the stored CO₂ will be completely and permanently contained;</p> <p style="padding-left: 40px;">1.2. a minimum period, to be determined by the Ministry has elapsed. This minimum period shall be no shorter than 20 years, unless the Ministry is convinced that the criterion referred to in sub-paragraph 1.1. of this Article is complied with before the end of that period;</p>	<p>sredstava iz financijske garancije u skladu sa članom 20 ovog Administrativnog Uputstva.</p> <p style="text-align: center;">Član 19 Prenošenje odgovornosti</p> <p>1. Kada se skladišni prostor zatvori u skladu sa članom 18., stavka 1., podstavka 1.1. i 1.2. ovog Administrativnog Uputstva, sve zakonske dužnosti vezane za praćenje i korektivne mere u skladu sa zahtevima određenim u ovom Administrativnom Uputstvu, nadoknada u slučajevima odliva i mere za sprečavanje i rehabilitaciju prenose se Ministarstvu na sopstvenu inicijativu ili na zahtev operatera ako su ispunjeni sledeći uslovi:</p> <p style="padding-left: 40px;">1.1. svi raspoloživi dokazi pokazuju da će se uskladišteni CO₂ u potpunosti i trajno zadržati;</p> <p style="padding-left: 40px;">1.2. minimalno razdoblje, koje je Ministarstvo odredilo, je isteklo. Minimalno razdoblje ne može da bude kraći od 20 godina samo u slučaju kada je Ministarstvo sigurno da je navedeni uslov iz podsdtavke 1.1. ovog člana ispunjen pre isteka tog razdoblja;</p>
--	--	--

<p>1.3. janë përmbushur obligimet financiare nga neni 21. i këtij Udhëzimi Administrativ;</p> <p>1.4. lokacioni është mbyllur dhe paisjet për injektim janë larguar.</p> <p>2. Operatori do ta përgatis raportin në të cilin dokumenton se kushtet e cekura në paragrafin 1., nënparagrafin 1.1., të këtij neni janë plotësuar dhe të njejtin ia dorëzon Ministrisë me qëllim të miratimit të bartjes së përgjegjësisë. Ky raport duhet të vërtetohet:</p> <p>2.1. konfirmitetin e sjelljes aktuale të CO₂ të injektuar me sjelljen e modeluar;</p> <p>2.2. mungesën e ndonjë rrjedhjeje të dukshme;</p> <p>2.3. se hapësira depozituese po evoluon drejt një situate të stabilitetit afatgjatë.</p> <p>3. Komisioni mund të hartoi udhëzues për vlerësimin e çështjeve të referuara në nënparagrafe 1.1., 1.2. dhe 1.3. të paragrafit 1. të këtij neni, duke u bazuar në implikimet për kriteret teknike relevante për përcaktimin e</p>	<p>1.3. the financial obligations referred to in Article 21. of this Administrative Instruction have been fulfilled;</p> <p>1.4. the site has been sealed and the injection facilities have been removed.</p> <p>2. The operator shall prepare a report documenting that the condition referred to in paragraph 1., sub-paragraph 1.1. of this Article has been met and shall submit it to the Ministry for the latter to approve the transfer of responsibility. This report shall demonstrate, at least:</p> <p>2.1. the conformity of the actual behaviour of the injected CO₂ with the modelled behaviour;</p> <p>2.2. the absence of any detectable leakage;</p> <p>2.3. that the storage site is evolving towards a situation of long-term stability.</p> <p>3. The Commission may prepare guidelines on the assessment of the matters referred to in sub-paragraphs 1.1., 1.2. and 1.3. of the paragraph 1. of this Article, highlighting there in any implications for the technical criteria relevant to the determination of the minimum periods</p>	<p>1.3. ispunjene su financijske obaveze iz člana 21. ovog Administrativnog Uputstva;</p> <p>1.4. lokacija je zatvorena i postrojenja za ubrizgavanje su udaljena.</p> <p>2. Operater će pripremiti izveštaj u kojem dokazuje da su uslovi iz stavke 1., podstavke 1.1. ovog člana ispunjeni i predaje Ministarstvu za usvajanje prenošenja odgovornosti. Izveštaj treba da potvrdi:</p> <p>2.1. usklađenost stvarnog ponašanje ubrizganog CO₂ odgovara modelu ponašanja;</p> <p>2.2. odsustvo bilo kakvog otkrivenog odliva;</p> <p>2.3. da skladišni evoluiru u situacijama dugotrajne stabilnosti.</p> <p>3. Komisija može da pripremi smernice za procenu pitanja koja se prozivaju u podstavkama 1.1., 1.2. i 1.3. stavke 1. ovog člana, na osnovu implikacija za tehničke kriterijume relevantne za utvrđivanje minimalnih razdoblja navedenih u stavci 1., podstavka 1.2. ovog člana</p>
--	---	--

<p>periudhave minimale të referuara në paragrafin 1., nënparagrafin 1.2. të këtij neni.</p> <p>4. Kur Ministria vërteton se kushtet nga paragrafi 1., nënparagrafi 1.1. dhe 1.2. të këtij neni janë plotësuar, harton draft vendimin për miratimin e bartjes së përgjegjësisë. Draft vendimi duhet të specifikoj mënyrën e përcaktimit të kushteve të cekura në paragrafin 1., nënparagrafin 1.4. të këtij neni, si dhe të gjitha kërkesat e përditësuara për mbylljen e hapësirës për depozitim dhe për heqjen e objekteve të injektimit.</p> <p>4. Në qoftë se Ministria konsideron se kushtet nga nënparagrafi 1.1. dhe 1.2. paragrafi 1. të këtij neni nuk janë plotësuar, duhet ta njoftoj operatorin për këto arsye.</p> <p>5. Në afatin prej një muaji pas pranimit të raportit, Ministria ia paraqet Komisionit raportin nga paragrafi 2. i këtij neni. Raportit i bashkangjiten edhe materialet tjera relevante të cilat janë marrë parasysh gjat hartimit të draft vendimit për miratimin e bartjes së përgjegjësisë. Komisioni shqyrton të gjitha materialet të cilat janë marrë parasysh gjat përgatitjes së draft vendimit. Nëse Komisioni vendosë që të mos lëshoj mendim, për këtë është i obliguar ta njoftoj operatorin në afatin prej 30 ditëve nga dita e pranimit të draft vendimit dhe të jap arsyetimin e tij.</p>	<p>referred to in paragraph 1., sub-paragraph 1.2. of this Article.</p> <p>4. When the Ministry certifies that the conditions in paragraph 1, subparagraph 1.1. and 1.2. of this article have been completed, drafts the draft decision on the approval of the transfer of responsibility. The draft decision shall specify the manner of determining the conditions referred to in paragraph 1, subparagraph 1.4. of this article as well as all updated requirements for closure of the storage space and removal of injection facilities.</p> <p>4. If Ministry considers that the conditions referred to in sub-paragraph 1.1. and 1.2. of paragraph 1. of this Article are not met, it shall inform the operator of its reasons.</p> <p>5. Within one month of receipt of the report, the Ministry shall submit to the Commission the report referred to in paragraph 2 of this Article. The report is also attached to other relevant materials that have been taken into account when drafting the draft decision on approving the transfer of responsibilities. Commission review all of the materials that have been taken into account when preparing the draft decision. If the Commission decides not to issue an opinion, it is obliged to notify the operator within 30 days from</p>	<p>4. Kada Ministarstvo ustanovi da su uslovi iz stavke 1., podstavke 1.1. i 1.2. ovog člana ispunjeni, ona priprema nacrt odluku o usvajanju prenosa odgovornosti. Nacrt odluka treba da specifikuje način utvrđivanja uslova navedenih u stavci 1., podstavci 1.4. ovog člana, kao i sve ažurirane zahteve za zatvaranje skladišnog prostora i za uklanjanje postrojenja za ubrizgavanje.</p> <p>4. U slučaju kada Ministarstvo smatra da su uslovi iz podstavke 1.1. i 1.2. stavke 1. ovog člana nisu ispunjeni, treba da obavesti operatera za razloge.</p> <p>5. U roku od mesec dana od prijema izveštaja, Ministarstvo dostavlja Komisiji izveštaj iz stava 2. ovog člana. Izveštaj je priložen i drugim relevantnim materijalima koji su uzeti u obzir pri izradi nacrta odluke o odobravanju prenosa nadležnosti. Komisiju procjenjuje sve materijale koji su uzeti u obzir prilikom pripremanja nacrta odluke. Ukoliko Komisija odluči da ne izda mišljenje, ona je obavezna da obavesti Ministarstvo u roku od 30 dana od dana prijema predloga odluke i da donese obrazloženje.</p>
--	---	---

<p>6. Kur Ministria vërteton se kushtet nga paragrafi 1., nënparagrafet 1.1. dhe 1.4. të këtij neni janë respektuar, i njejti merr vendimin përfundimtar dhe e njofton operatorin për këtë vendim.</p> <p>7. Pas bartjes së përgjegjësive, inspektimet e zakonshme të parapara në nenin 16., paragrafin 3. ndërpriten, kurse monitorimi mund të reduktohet deri në nivelin që mundëson zbulimin e rrjedhjeve ose parregullsisë të konsiderueshme. Nëse zbulohen rrjedhjet eventuale ose parregullsi të konsiderueshme, mbikqyrja intensifikohet deri në masën e nevojshme për vlerësimin e shkallës së problemit dhe efektivitetit të masave korrigjuese.</p> <p>8. Në raste kur vjen deri te gabimi nga ana e operatorit, përfshirë rastet e mungesës së të dhënave, fshehjen e informatave relevante, neglizhencën, mashtrimin me paramendim, ose moszbatimin e vigjilencës së duhur, shpenzimet e krijuara pas bartjes së përgjegjësive Ministria ia bartë operatorit të mëparshëm. Pa cenuar nenin 21. të këtij Udhëzimi Administrativ, nuk do të ketë rikuperim të mëtejshëm të kostove pas bartjes së përgjegjësive.</p>	<p>the day of receiving the draft decision and to give its reasoning.</p> <p>6. Where the Ministry is satisfied that the conditions referred to in sub-paragraphs 1.1. to 1.4. of paragraph 1. of this Article are complied with, it shall adopt the final decision and notify that decision to the operator.</p> <p>7. After the transfer of responsibility, routine inspections provided for in Article 16., paragraph 3. shall cease and monitoring may be reduced to a level which allows for detection of leakages or significant irregularities. If any leakages or significant irregularities are detected, monitoring shall be intensified as required to assess the scale of the problem and the effectiveness of corrective measures.</p> <p>8. In cases where there has been fault on the part of the operator, including cases of deficient data, concealment of relevant information, negligence, willful deceit or a failure to exercise due diligence, the Ministry shall recover from the former operator the costs incurred after the transfer of responsibility has taken place. Without prejudice to Article 21. of this Administrative Instruction, there shall be no further recovery of costs after the transfer of responsibility.</p>	<p>6. Kada Ministarstvo utvrdi da su uslovi iz stavke 1., podstavke 1.1. i 1.4. ovog člana ispoštovani, isti donosi konačnu odluku i obaveštava operatera u vezi odluke.</p> <p>7. Nakon prenosa odgovornosti, prestaju rutinske inspeksijske kontrole predviđene u članu 16., stavci 3., dok praćenje se može smanjiti do mere koja omogućuje otkrivanje odliva ili značajnih nepravilnosti. U slučaju otkrivanja eventualnih odliva ili značajnih nepravilnosti, nadzor će se pojačati do potrebne mere za procenjivanja veličine problema i efikasnosti korektivnih mera.</p> <p>8. U slučajevima kada je došlo do greške od strane operatera, uključujući i slučajeve nedostataka podataka, prikrivanja relevantnih informacija, nemara, namerne prevare ili propusta obavljanja dužnosti, stvorene troškove nakon prenošenja odgovornosti Ministarstvo prenosi bivšem operateru. Ne dovodeći u pitanje član 21. ovog Administrativnog Uputstva, neće biti naknadni povraćaj troškova nakon prenošenja odgovornosti.</p>
--	---	--

<p>9. Kur hapësira depozituese është mbyllur në përputhje me nenin 18., paragrafi 1. nënparagrafi 1.3. të këtij Udhëzimi Administrativ, do të konsiderohet se bartja e përgjegjësive është bërë kur të gjitha dëshmitë të disponueshme tregojnë se CO₂ i depozituar është plotësisht dhe përherë i mbyllur dhe se lokacioni është mbyllur dhe paisjet për injektim janë larguar.</p> <p style="text-align: center;">Neni 20 Garancioni financiar</p> <p>1. Ministria siguron dëshmi se mund të krijohen dispozita adekuate, nëpërmjet garancionit financiar ose ndonjë ekuivalenti tjetër, në bazë të marrëveshjeve. Kjo bëhet me qëllim të sigurimit që të gjitha detyrimet që dalin nga leja janë lëshuar në përputhje me këtë Udhëzim Administrativ, duke përfshirë kërkesat e mbylljes dhe pasmbylljes. Ky garacion financiar do të jetë i vlefshëm dhe valid para fillimit të injektimit.</p> <p>2. Garancioni financiar përshtatet periodikisht, me qëllim të marrjes parasysh ndryshimet e rrezikut të vlerësuar të rrjedhjes dhe shpenzimeve të vlerësuara për të gjitha detyrimet të cilat krijohen nga leja e lëshuar në përputhje me këtë Udhëzim Administrativ.</p>	<p>9. Where a storage site has been closed pursuant to Article 18., paragraph 1., sub-paragraph 1.3. of this Administrative Instruction, transfer of responsibility shall be deemed to take place if and when all available evidence indicates that the stored CO₂ will be completely and permanently contained, and after the site has been sealed and the injection facilities have been removed.</p> <p style="text-align: center;">Article 20 Financial security</p> <p>1. Ministry shall ensure that proof that adequate provisions can be established, by way of financial security or any other equivalent, on the basis of arrangements. This is in order to ensure that all obligations arising under the permit issued pursuant to this Administrative Instruction, including closure and post-closure requirements. This financial security shall be valid and effective before commencement of injection.</p> <p>2. The financial security shall be periodically adjusted to take account of changes to the assessed risk of leakage and the estimated costs of all obligations arising under the permit issued pursuant to this Administrative Instruction.</p>	<p>9. Kada je skladišni prostor zatvoren u skladu sa članom 18., stavka 1., podstavka 1.3. ovog Administrativnog Uputstva, smatra će se da prenos odgovornosti je obavljen kada svi raspoloživi dokazi ukazuju da je skladišteni CO₂ potpuno i trajno zatvoren i da je lokacija zatvorena i postrojenja za ubrizgavanje su uklonjena.</p> <p style="text-align: center;">Član 20 Financijska garancija</p> <p>1. Ministarstvo obezbeđuje dokaz da se mogu utvrditi adekvatne odredbe, putem finansijske garancije ili bilo kog drugog ekvivalenta, na osnovu aranžmana. Ovo se vrši u cilju osiguranja da sve obaveze koje proizilaze iz dozvole su izdate u skladu sa ovim Administrativnim uputstvom, uključujući zahteve zatvaranja i nakon zatvaranja. Ova finansijska garancija biće važeća i validna pre početka ubrizgavanja.</p> <p>2. Financijska garancija se periodično prilagođava kako bi se uzele u obzir promene u procenjenom riziku od odliva i procenjenim troškovima za sve obaveze koje se stvaraju od izdate dozvole u skladu s ovim Administrativnim Uputstvom.</p>
--	---	--

<p>3. Garancioni financiar ose ndonjë instrument tjetër ekvivalent nga paragrafi 1. i këtij neni mbetet në fuqi:</p> <p>3.1. pasi që hapësira depozituese është mbyllur në përputhje me nënparagrafet 1.1. ose 1.2. të paragrafit 1. të nenit 18. të këtij Udhëzimi Administrativ deri sa përgjegjësia për hapësirën nuk bartet në Ministri në pajtim me paragrafët 1. deri në 5. të nenit 19. të këtij Udhëzimi Administrativ;</p> <p>3.2. pas tërheqjes së lejes për depozitim në pajtim me paragrafin 3. të nenit 12. të këtij Udhëzimi Administrativ:</p> <p>3.2.1. deri në lëshimin e lejes së re për depozitim;</p> <p>3.2.2. nëse lokacioni është i mbyllur në përputhje me neni 18. paragrafin 1. nënparagrafin 1.3. të këtij Udhëzimi Administrativ, deri në bartjen e përgjegjësive në pajtim me nenin 19. paragrafin 8., me kusht që detyrimet financiare nga neni 21. të këtij Udhëzimi Administrativ janë përmbushur.</p>	<p>3. The financial security or any other equivalent referred to in paragraph 1. of this Article shall remain valid and effective:</p> <p>3.1. after a storage site has been closed pursuant to sub-paragraph 1.1. or 1.2., paragraph 1. of Article 18. of this Administrative Instruction, until the responsibility for the storage site is transferred to the Ministry pursuant to Article 19. paragraphs 1. to 5. of this Administrative Instruction;</p> <p>3.2. after the withdrawal of a storage permit pursuant to paragraph 3., Article 12. of this Administrative Instruction:</p> <p>3.2.1. until a new storage permit has been issued;</p> <p>3.2.2. where the site is closed pursuant to Article 18., paragraph 1., sub-paragraph 1.3., until the transfer of responsibility pursuant to Article 19., paragraph 8., provided the financial obligations referred to in Article 21. of this Administrative Instruction have been fulfilled.</p>	<p>3. Financijska garancija ili bilo koji drugi ekvivalentni instrument iz stavke 1 ovog člana ostaje na snazi:</p> <p>3.1. nakon zatvaranja skladišnog prostora u skladu sa članom 18., stavka 1., podstavke 1.1. ili 1.2. ovog Administrativnog Uputstva dok se odgovornost za prostor ne prenese na Ministarstvo u skladu sa članom 19., stavkama od 1 do 5 ovog Administrativnog Uputstva;</p> <p>3.2. nakon povlačenja dozvole za skladištenje u skladu sa članom 12., stavka 3 ovog Administrativnog Uputstva:</p> <p>3.2.1. do izdavanja nove dozvole za skladištenje;</p> <p>3.2.2. ako je lokacija zatvorena u skladu sa članom 18., stavka 1., podstavka 1.3. ovog Administrativnog Uputstva, do prenošenja odgovornosti u skladu sa članom 19., stavka 8., pod uslovom da finansijski zahtevi iz člana 21. ovog Administrativnog Uputstva su ispunjeni.</p>
--	---	--

<p align="center">Neni 21 Mekanizmat financiare</p>	<p align="center">Article 21 Financial mechanism</p>	<p align="center">Član 21 Financijski mehanizmi</p>
<p>1. Qeveria e Republika e Kosovës siguron që operatori, në bazë të marrëveshjeve të cilat janë bënë nga Ministria, të siguroj kontributin financiar para bartjes së përgjegjësisë në përputhje me nenin 19. të këtij Udhëzimi Administrativ. Nga kontributi të cilin e ofron operatori në konsideratë mirren kriteret të përcaktuar në Shtojcën I. të këtij Udhëzimi Administrativ dhe elementet të cilat kanë të bëjnë me historikun e depozitimit të CO₂ për përcaktimin e detyrimeve pas bartjes dhe mbulon të paktën koston e parashikuar të përcjelljes për një periudhë prej 30 (tridhjet) vjetësh. Ky kontribut financiar mund të përdoret për të mbuluar shpenzimet që barten nga Ministria pas transferimit të përgjegjësisë, për të siguruar se CO₂ është plotësisht dhe përgjithmonë i mbyllur në hapësira depozituese gjeologjike.</p> <p>2. Komisioni do të miratoj rekomandime për vlerësimin e shpenzimeve nga paragrafi 1. i këtij neni për të siguruar transparencën dhe parashikueshmërinë për operatorët.</p>	<p>1. Government of Republic of Kosovo shall ensure that the operator, on the basis of arrangements to be decided by the Ministry, makes a financial contribution before the transfer of responsibility pursuant to Article 19. of this Administrative Instruction has taken place. The contribution from the operator shall take into account those criteria referred to in Annex I of this Administrative Instruction and elements relating to the history of storing CO₂ relevant to determining the post-transfer obligations, and cover at least the anticipated cost of monitoring for a period of 30 (thirty) years. This financial contribution may be used to cover the costs borne by the Ministry after the transfer of responsibility to ensure that the CO₂ is completely and permanently contained in geological storage sites.</p> <p>2. The Commission shall adopt guidelines for the estimation of the costs referred to in paragraph 1. of this Article to ensuring transparency and predictability for operators.</p>	<p>1. Vlada Republike Kosova osigurava da operater, na osnovu aranžmana za koje odlučuje Ministarstvo, obezbedi financijsku doprinos pre prenošenja odgovornosti u skladu sa članom 19 ovog Administrativnog Uputstva. Iz doprinosa koju operater pruža u obzir se uzimaju kriterijumi utvrđeni u Prilogu I. ovog Administrativnog Uputstva i elementi koji se odnose na povest skladištenja CO₂ za određivanje obveza nakon prenosa i on pokriva minimalno predviđene troškove nadzora u razdoblju od 3(trideset) godina. Taj financijski doprinos može se upotrebiti za pokriće troškova koje se prenose od Ministarrstva nakon prenosa odgovornosti, kako bi se osiguralo da je CO₂ u potpunosti i trajno zatvoren na geološkim mestima skladištenja.</p> <p>2. Komisija ce usvojiti smernice za procenu troškova iz stavke 1. ovog člana kako bi osigurala transparentnost i predvidljivost operatera.</p>

KAPITULLI V QASJA E PALËS SË TRETË	CHAPTER V THIRD-PARTY ACCESS	POGLAVLJE V PRISTUP TREĆE STRANE
<p style="text-align: center;">Neni 22 Qasja në rrjetin e transportit dhe gjeohapësira depozituese</p> <p>1. Ministria ndërmerr masat e duhura në mënyrë që shfrytëzuesve potencial t'i siguroj mundësinë e qasjes në rrjetin transportues të hapësirës depozituese me qëllim të depozitimit gjeologjik të CO₂ të prodhuar dhe të kapur, në pajtim me paragrafet 2., 3. dhe 4 të këtij neni.</p> <p>2. Qasja nga paragrafi 1. të këtij neni sigurohet në mënyrë transparente dhe jo diskriminuese të përcaktuar nga Ministria. Ministria do të zbatoj objektivat e qasjes së drejtë dhe të hapur, duke marrë parasysh:</p> <p style="padding-left: 40px;">2.1. kapacitetin depozitues i cili është ose mund të jet në dispozicion brenda zonave të përcaktuara në nenin 4. të këtij Udhëzimi Administrativ dhe kapacitetit të transportit që është ose mund të të jet në dispozicion;</p> <p style="padding-left: 40px;">2.2. përqindjen e detyrimeve të saj për reduktimin e CO₂ në përputhje me instrumentet ligjore ndërkombëtare që ajo</p>	<p style="text-align: center;">Article 22 Access to transport network and storage sites</p> <p>1. Ministry shall take the necessary measures to ensure that potential users are able to obtain access to transport networks and to storage sites for the purposes of geological storage of the produced and captured CO₂, in accordance with paragraphs 2., 3. and 4. of this Article.</p> <p>2. The access referred to in paragraph 1. of this Article shall be provided in a transparent and non-discriminatory manner determined by the Ministry. The Ministry shall apply the objectives of fair and open access, taking into account:</p> <p style="padding-left: 40px;">2.1. the storage capacity which is or can reasonably be made available within the areas determined under Article 4. of this Administrative Instruction, and the transport capacity which is or can reasonably be made available;</p> <p style="padding-left: 40px;">2.2. the proportion of its CO₂ reduction obligations pursuant to international legal instruments that it intends to meet through capture and geological storage of CO₂;</p>	<p style="text-align: center;">Član 22 Pristup transportnoj mreži i skladišnim geoprostorima</p> <p>1. Ministarstvo poduzima potrebne mere kako bi potencijalnim korisnicima osigurao mogućnost pristupa transportnim mrežama skladišnim prostorima u svrhu geološkog skladištenja proizvedenog i uhvaćenog CO₂, u skladu sa stavkama 2., 3. i 4. ovog člana.</p> <p>2. Pristup iz stavke 1. ovog člana obezbediće se na transparentan i ne diskriminatoran način koji određuje Ministarstvo. Ministarstvo primenjuje ciljeve pravičnog i otvorenog pristupa, uzimajući u obzir:</p> <p style="padding-left: 40px;">2.1. skladišni kapacitet koji je ili može razumno biti dostupan u područjima utvrđenim članom 4 ovog Administrativnog Uputstva, i kapacitet transporta koji je ili može biti dostupan;</p> <p style="padding-left: 40px;">2.2. procenat svojih obaveza smanjenja CO₂ iz međunarodnih pravnih instrumenata koje namerava da ispuni kroz hvatanje i geološko skladištenje CO₂;</p>

<p>synon ti përmbushë nëpërmjet kapjes dhe depozitimit gjeologjik të CO₂;</p> <p>2.3. nevojën për të refuzuar qasjen aty ku ekziston papajtueshmëria e specifikimeve teknike të cilat nuk mund të tejkalohen në mënyrë të arsyeshme;</p> <p>2.4. nevojën për respektimin e kërkesave të arsyeshme të pronarit ose operatorit të hapësirës depozituese ose të rrjetit të transportit dhe interesave të të gjithë përdoruesve të tjerë të depozitimit ose rrjetit ose të objekteve përkatëse për përpunim ose trajtim të cilat mund të ndikohen.</p> <p>3. Operatorët e rrjetit transportues dhe operatorët e hapësirave depozituese mund ta ndalojnë qasjen në bazë të kapaciteteve të pamjaftueshme. Çdo ndalim në qasje duhet ligjërisht të arsyetohet.</p> <p>4. Qeveria e Republika e Kosovës do të ndërmer të gjitha masat e nevojshme për të siguruar që operatori i cili ndalon qasjen për shkak të mungesës të kapaciteteve ose mungesës së kyqjes të bën përmirësime të nevojshme aq sa është ekonomikisht e mundshme ose kur një blerës potencial shpreh interesim të paguaj, me kusht që kjo nuk ka ndikim negativ në sigurinë e</p>	<p>2.3. the need to refuse access where there is an incompatibility of technical specifications which cannot be reasonably overcome;</p> <p>2.4. the need to respect the duly substantiated reasonable needs of the owner or operator of the storage site or of the transport network and the interests of all other users of the storage or the network or relevant processing or handling facilities who may be affected.</p> <p>3. Transport network operators and operators of storage sites may refuse access on the grounds of lack of capacity. Duly substantiated reasons shall be given for any refusal.</p> <p>4. Government of Republic of Kosovo shall take the measures necessary to ensure that the operator refusing access on the grounds of lack of capacity or a lack of connection makes any necessary enhancements as far as it is economic to do so or when a potential customer is willing to pay for them, provided this would not negatively impact on the environmental security of transport and geological storage of CO₂.</p>	<p>2.3. potrebu da se odbije pristup tamo gde postoji nekompatibilnost tehničkih specifikacija koje se ne mogu razumno prevladati;</p> <p>2.4. potrebu poštovanja propisno obrazloženih razumnih potreba vlasnika ili operatera skladišnog geoprostora ili transportne mreže i interesa svih drugih korisnika skladišta, mreže ili relevantne opreme i postrojenja za obradu i rukovanje na koje bi to moglo imati uticaja.</p> <p>3. Operateri transportne mreže i operateri skladišnih geoprostora mogu uskratiti pristup na temelju nedostatnih kapaciteta. Svako uskraćivanje pristupa mora se propisno obrazložiti.</p> <p>4. Vlada Republike Kosova će preduzeti mere neophodne kako bi osigurala da operater koji zabranjuje pristup na zbog nedostatka kapaciteta ili nedostataka veze uradi sva moguća poboljšanja koliko je to ekonomski opravdano ili kada je potencijalni kupac voljan platiti, pod uslovom da to nema negativan impakt na bezbednost transporta i geološkog skladištenja CO₂ u pogledu životne sredine.</p>
---	--	---

transportit dhe depozitimit gjeologjik të CO₂ në aspektin mjedisor.

Neni 23
Zgjidhja e kontesteve

1. Qeveria e Republika e Kosovës do të krijojë mekanizmin për zgjidhjen e kontesteve, i cili nënkupton autoritetin e pavarur nga palët me qasje në të gjitha informata relevante, për të mundësuar zgjidhjen e kontesteve në lidhje me qasjen në rrjetin e transportit dhe hapësira depozituese në mënyrë të shpejtë duke respektuar kriteret e përcaktuara në nenin 21., paragrafin 2. të këtij Udhëzimi Administrativ dhe numrin e palëve që mund të përfshihen në marrëveshje për qasjeje të tillë.

2. Në rast të kontesteve ndërkufitare, do të zbatohen mekanizmat e zgjidhjes së kontesteve në shtet i cili ka jurisdikcion mbi rrjetin e transportit ose hapësirën depozituese për të cilin iu është ndaluar qasja. Nëse, në konteste ndërkufitare, rrjeti transportues ose ohapësira depozituese shtrihet në disa shtete, shtetet përkatëse këshillohet mes tyre.

Article 23
Dispute settlement

1. Government of The Republic of Kosovo will establish a mechanism for resolving disputes, including an authority independent of the parties with access to all relevant information, to enable disputes relating to access to transport networks and to storage sites to be settled expeditiously, taking into account the criteria referred to in Article 21., paragraph 2. of this Administrative Instruction and the number of parties which may be involved in negotiating such access.

2. In the event of cross-border disputes, the dispute settlement arrangements of the State having jurisdiction over the transport network or the storage site to which access has been refused shall be applied. If, in cross-border disputes, the transport network or storage site extends to several states, the respective states will advised among themselves.

Član 23
Rešavanje sporova

1. Vlada Republike Kosova će uspostaviti mehanizam za rešavanje sporova, autoritet nezavisan od stranaka koji ima pristup svim relevantnim informacijama, radi omogućavanja rešavanja sporova u vezi pristupa transportnoj mreži i skladišnim prostorima ekspeditivno i uvažavajući kriterijime navedene u članu 21. stavka 2. ovog Administrativnog Uputstva i broju stranaka koje mogu biti uključene u pregovore o tom pristupu.

2. U slučaju prekograničnih sporova, primjenjuju se mehanizmi rješavanja sporova države koja je nadležna za transportnu mrežu ili prostor za skladištenje za koji je zabranjen pristup. Ako se u prekograničnim sporovima transportna mreža ili prostor za skladištenje prostire na nekoliko država, odgovarajuće države će se međusobno savetovati.

<p>KAPITULLI VI DISPOZITA TË PËRGJITHSHME</p> <p style="text-align: center;">Neni 24 Bashkëpunimi ndërkufitar</p> <p>1. Në rastet e transportit ndërkufitar të CO₂, hapësirave depozituese ndërkufitare ose komplekseve ndërkufitare për depozitim, organet kompetente të shteteve përkatëse janë të detyruara që bashkarisht ti përmbushin kërkesat e përcaktuara me legjislacion ndërkombëtar.</p> <p style="text-align: center;">Neni 25 Regjistrat</p> <p>1. Ministria themelon dhe mban:</p> <p style="padding-left: 20px;">1.1. regjistrin e lejeve të lëshuara për depozitim;</p> <p style="padding-left: 20px;">1.2. regjistrin e përhershëm të të gjitha hapësirave depozituese të mbyllura dhe komplekseve depozituese përreth, duke përfshirë hartat dhe pjesët e shtrirjes së tyre hapësinore dhe informatat e disponueshme për vlerësimin e ruajtjes së CO₂, në mënyrë të plotë dhe të përhershëm.</p>	<p>CHAPTER VI GENERAL PROVISIONS</p> <p style="text-align: center;">Article 24 Transboundary cooperation</p> <p>1. In cases of transboundary transport of CO₂, transboundary storage sites or transboundary storage complexes, the competent authorities of the respective states are obliged to jointly meet the requirements set forth by international law.</p> <p style="text-align: center;">Article 25 Registers</p> <p>1. The Ministry shall establish and maintain:</p> <p style="padding-left: 20px;">1.1. a register of the storage permits granted;</p> <p style="padding-left: 20px;">1.2. a permanent register of all closed storage sites and surrounding storage complexes, including maps and sections of their spatial extent and available information relevant for assessing that the stored CO₂ will be completely and permanently contained.</p>	<p>POGLAVLJE VI OPŠTE ODREDBE</p> <p style="text-align: center;">Član 24 Prekogranična saradnja</p> <p>1. U slučajevima prekograničnog transporta CO₂, prekograničnih skladišnih prostora ili prekograničnih skladišnih kompleksa, nadležni organi odgovarajućih država su obavezni da zajednički ispunjavaju uslove određene međunarodnim pravom.</p> <p style="text-align: center;">Član 25 Registri</p> <p>1. Ministarstvo osnuje i održava:</p> <p style="padding-left: 20px;">1.1. registar izdatih dozvola za skladištenje;</p> <p style="padding-left: 20px;">1.2. permanentni registar svih zatvorenih skladišnih prostora i okolnih skladišnih kompleksa, uključujući mape i njihove prostorne mere i dostupne informacije relevantne za procenu da li će uskladišteni CO₂ biti u potpunosti i trajno zadržan.</p>
--	--	--

<p>2. Regjistrat nga paragrafi 1. i këtij neni merren në konsideratë nga Ministria gjatë procedurave të planifikimit dhe kur lejojnë çfarëdo aktiviteti që mund të ndikoj ose preket nga depozitimin gjeologjik të CO₂ në hapësira depozituese të përfshirë në regjistër.</p> <p style="text-align: center;">Neni 26 Informimi i publikut</p> <p>1. Informatat për depozitimin gjeologjik të CO₂, të cilat janë të rëndësishme për mjedisin publikohen në web faqen e Ministrisë dhe janë në dispozicion për publikun.</p>	<p>2. The registers referred to in paragraph 1. of this Article shall be taken into consideration by the Ministry in relevant planning procedures and when permitting any activity that could affect or be affected by the geological storage of CO₂ in the registered storage sites.</p> <p style="text-align: center;">Article 26 Information to the public</p> <p>1. Information's on geological storage of CO₂, which are important for the environment, shall published on the Ministry's website and shall make available to the public.</p>	<p>2. Registre iz stava 1. ovog člana Ministarstvo će uzeti u obzir tokom postupaka planiranja i kad dozvoljavaju bilo kakvu aktivnost koja može da utiče ili biti pogođena od geološkog skladištenja CO₂ u skladišnim prostorima koja su uključena u registar.</p> <p style="text-align: center;">Član 26 Informisanje javnosti</p> <p>1. Informacije za geološko skladištenje CO₂ koje su važne za životnu sredinu objavljuju se na veb sajtu Ministarstva i dostupne su za javnost</p>
--	--	---

**Neni 27
Hyrja në fuqi**

Ky Udhëzim Administrativ hyn në fuqi shtatë (7) ditë pas nënshkrimit nga Kryeministri i Republikës së Kosovës.

Ramush HARADINAJ

Kyeministër i Republikës së Kosovës

19 dhjetor 2018

**Article 27
Entry into force**

This Administrative Instruction shall enter into force seven (7) days after the signature of the Prime Minister of Kosovo.

Ramush HARADINAJ

Prime Minister of the Republic of Kosovo

19 December 2018

**Član 27
Stupanje na snagu**

Ovo Administrativno Upustvo stupa na snagu sedam (7) dana nakon potpisivanja od Premijer Republike Kosova.

Ramush HARADINAJ

Premijer Republike Kosova

19 decembar 2018

SHTOJCA I
KRITERET PËR KARAKTERIZIMIN DHE VLERËSIMIN TË KOMPLEKSIT
POTENCIAL TË DEPOZITIMIT DHE ZONËS PËRRETH

Karakterizimi dhe vlerësimi të depozitimit potencial të kompleksit dhe zonës përreth nga neni 4., paragrafi 3. të këtij Udhëzimi Administrativ zbatohen në tri hapa sipas praktikave më të mira në kohën e vlerësimit dhe me kriteret si në vijim. Ministria mund të lejoj përjashtime të një apo më tepër kriterëve me kusht që operatori të dëshmojë që ajo nuk ndikon në efikasitetin e karakterizimit dhe vlerësimit të determinimeve të parapara në nenin 4. të këtij Udhëzimi Administrativ.

Hapi 1.: Mbledhja e të dhënave

Duhet të mblidhen të dhëna të mjaftueshme për ndërtimin e modelit statik volumetrik tredimensional të gjeohapësirës depozituese, kompleksit për depozitim, duke përfshirë edhe muret mbuluese, dhe zonës përreth përfshirë edhe zonat hidraulikisht të lidhura. Këto të dhëna i referohen të paktën të karakteristikave të brendshme e kompleksit të depozitimit:

- a) gjeologjia dhe gjeofizika;
- b) hidrogeologjia (veqanërisht ekzistimi i ujrave nëntokësore për konsumim);
- c) inxhinieringu i shtratit (përfshirë llogaritjet volumetrike të vëllimit të poreve për injektim të CO₂ dhe kapaciteti përfundimtar i depozitimit);
- d) gjeokimia (shpejtësia e shpërbërjes, shpejtësia e mineralizimit)
- e) gjeomekanika (permeabiliteti, presioni shpërthyes)
- f) seizmiteti
- g) prania dhe gjendja e rrugëve natyrore dhe kushtimisht të ndërtuara, duke përfshirë pusët dhe shpimet përmes të cilave mund të vjen deri te rrjedhja.

Karakteristikat e e zonës në afërsi të kompleksit të cilat duhet të dokumentohen:

- h) zonat të cilat rrethojnë kompleksin depozitues në të cilat depozitimi i CO₂ në gjeohapësirën depozituese mund të kenë ndikim;
- i) Shpërndarja e popullsisë në rajonin që shtrihet mbi gjeohapësirën depozituese;
- j) afërsia e resurseve të rëndësishme natyrore ;
- k) aktivitetet rreth kompleksit për depozitim dhe interreacionet e mundshme me ato aktivitete (p.sh. kërkimet, prodhimi dhe depozitimi i hidrokarbureve, përdorimi gjeotermik i akuiferëve dhe përdorimi i rezervave të ujërave nëntokësor);
- l) afërsia e një apo më tepër burimeve potenciale (përfshirë masat e përgjithshme potenciale të CO₂ e cila është në dispozicion për depozitim ekonomik) dhe rrjetet e përshtatshme të transportit të CO₂.

Hapi 2.: Krijimi i modelit gjeologjik statik tre-dimensional

Duke i përdorur të dhënat nga hapi 1, dhe me përdorimin e simulantëve të për llogaritje të depozitave krijohen modelet gjeologjike statike tre-dimensionale ose seti i modeleve të tilla për kompleksin depozitues të propozuar, përfshirë edhe muret e brendshme dhe zonat e lidhura në mënyrë hidraulike si dhe fluidet. Me modelin statik gjeologjik ose modele kompleksi karakterizohet në kuptime si në vijim:

- a) Strukturat gjeologjike në formë të kurtheve hapësinore;
- b) me veti gjeomekanike dhe gjeokimike dhe vetive të flukseve të mbingarkesa e depozitave;
- c) karakterizimi i sistemit të frakturës dhe prania e pasazhe të ndërtuara artificialisht;
- d) shtrirjes horizontale dhe vertikale të gjeohapësirës depozituese;
- e) vëllimit të hapësirës poroze (përfshirë edhe përhapjen e porozitetit);
- f) shpërndarjet referente të fluideve;

g) karakteristikave tjera relevante.

Pasiguria lidhur me secilin nga parametrat të cilat përdoren për ndërtimin e modeleve vlerësohet me krijimin e një sërë skenarëve për çdo parametër dhe llogaritjen e kufinjëve gjegjësisht të konfidencialitetit. Gjithashtu duhet të vlerësohet edhe pasiguria eventuale e cila ka të bëjë me vet modelin.

Hapi 3.: Karakterizimi i sjelljes dinamike të depozitave, karakterizimi i ndjeshmërisë, vlerësimi i rrezikut

Karakterizimi dhe vlerësimi bazohen në modelimin dinamik e cila përfshinë një sërë të simulimeve të injektimit të CO₂ në gjeohapësirën depozituese në faza të ndryshme kohore me përdorimin e një ose më tepër modeleve statike gjeologjike trodimenzionale në simulatorin e kompleksit për depozitim të ndërtuar në hapin 2.

3.1.: Karakterizimi i sjelljes dinamike të depozitave

Mirren parasysh së paku faktorët në vijim:

- a) shpejtësit e mundshme të injektimit dhe vetitë e rrjedhave
- b) efikasiteti i modelimit të proceseve të shoqëruara (dmth. mënyrën se si efektet e ndryshme individuale bashkveprojnë në simulator ose simulatorët);
- c) proceset reaktive (dmth. mënyrën në të cilën reacionet e CO₂ të injektuar shprehen në *in situ* minerale të modelit)
- d) simulatori i përdorur i depozitës (për validimin e rezultateve të caktuara mund të nevojiten simulime të shumfishta)
- e) simulimet afatgjata dhe afatshkurta (me qëllim të përcaktimit të fatit dhe sjelljes së CO₂ pas kalimit të dekadave dhe mijëvjeçarëve, duke përfshirë shpejtësinë shpërbërjes së CO₂ në ujë).

Modelimi dinamik duhet të siguroj informatat për:

- f) shtypjen dhe temperaturën e formacionit depozitues si funksione të shpejtësisë së injektimit dhe sasisë kumulative të injektuar në kohë;

- g) shtrirjes horizontale dhe vertikale të CO₂ përgjat kohës;
- h) natyra e rrjedhjes CO₂ në rezervuar, duke përfshirë sjelljen e fazës;
- i) mekanizmat dhe shpejtësit e depozitimit të CO₂ (duke përfshirë mbushjen maksimale të depozitës si dhe izolatorët lateral dhe vertikal);
- j) sistemeve sekondare të mbylljes në kompleksin e gjithmbarshëm të depozitimit;
- k) kapacitetit të depozitimit dhe gradijenteve të shtypjeve në gjeohapësirën depozituese;
- l) rrezikut të thyrjeve të formacioneve depozituese dhe mureve të brendshme;
- m) rrezikut të hyrjes së CO₂ në shkëmbin kulmor;
- n) rrezikut të rrjedhjes nga gjeohapësira depozituese (psh. nga pusët e braktisura dhe nga izolimet e papërshtatshme të puseve);
- o) shpejtësia e migrimit (në shtrate të hapura);
- p) shpejtësisë së izolimit të thyrjeve;
- q) ndryshimeve në përmbajtjen kimike të formacionit të fluideve dhe reaksionet shtesë (psh. ndryshimi i vlerës së pH-së, krijimit të mineraleve) dhe rreshtimit të modelimit reaktiv me qëllim të vlerësimit të ndikimeve;
- r) zhvendosjes së formacioneve të fluideve;
- s) seizmiteti i ngritur dhe dizajnimi në nivelin sipërfaqësor.

3.2.: Karakterizimi i ndjeshmërisë

Simulime të shumta ndërmirren për të përcaktuar ndjeshmërinë e vlerësimit për supozimet e parashtruara për parametrat e caktuara. Simulimet kryhen në mënyrë që gjatë modelimit dinamik modifikohen parametrat e një ose më shumë modeleve statike gjeologjike dhe ndryshojnë funksionet e rrjedhës dhe supozimeve të cilat kanë të bëjnë me ato. Te vlerësimi i rrezikut merret në konsideratë çdo ndjeshmëri e matshme.

Hapi 3.3.: Vlerësimi i rrezikut

Vlerësimi i rrezikut, ndër të tjera, përfshinë:

3.3.1.: Karakterizimi i rrezikshmërisë

Vlerësimi i rrezikut zbatohet me karakterizimin e potencialit për rrjedhje nga kompleksi i depozitimit, si është përcaktuar me modelimin dinamik dhe karakterizimin e sigurisë të përshkruar lartë. Kjo, ndër të tjera, përfshinë shqyrtime:

- a) rrugët e mundshme të rrjedhjes;
- b) proporcioni potencial i rasteve të rrjedhjeve për rrugët e identifikuar të rrjedhjeve (shpejtësia dhe sasia e rrjedhjeve)
- c) parametrat kritik të cilat ndikojnë në rrjedhje potenciale (psh. shtypja maksimale në shtrat, shpejtësia maksimale e injektimit, temperatura, ndjeshmëria në paragjykime të ndryshme në modelin statik gjeologjik ose modelet);
- d) efektet dytësore të depozitimit të CO₂, përfshirë formacionet e zhvendosura të fluideve dhe materiet e reja të krijuara me depozitimin e CO₂;
- e) gjith faktorët tjerë të cilët mund të paraqesin rrezik për shëndetin e njeriut ose mjedisin (psh. strukturat fizike të cilat ndërlidhen me projektin).

Në karakterizim të rrezikut duhet të përfshihen të gjitha kushtet e eksploatimit në mënyrë që të analizohet siguria e kompleksit të depozitimit në përgjithsi.

3.3.2. Vlerësimi i ekspozimit – në bazë të karakteristikave të mjedisit si dhe distribuimit dhe aktivitetit të njerëzve mbi kompleksin e depozitimit, si dhe në bazë potencialit të sjelljes së CO₂ i cili ka rrjedhë përmes rrugëve potencialetë përcaktuara në hapin 3.3.1. të kësaj Shtojce.

3.3.3. Vlerësimi i efekteve – në bazë të ndjeshmërisë së llojeve të veqanta, bashkësive ose habitateve në raste potenciale të rrjedhjeve të përcaktuara në hapin 3.3.1. Kur është e nevojshme, vlerësimi përfshinë efektet e ekspozimit ndaj përqendrimeve të ngritura të CO₂ në biosferë. Ajo përfshinë edhe vlerësimin e efekteve të substancave të tjera që mund të jenë të pranishme në rrjedhat CO₂ (papastërtitë e pranishme në rrjedhën në të cilën kryhet injektimi ose substancave të reja të krijuara si shkak i depozitimit të CO₂). Këto efekte mirren parasysh në gamën kohore dhe hapësinore dhe lidhen me një numër të rrjedhjeve me intensitete të ndryshme.

3.3.4. Karakterizimi i rrezikut – përfshinë vlerësimin afatshkurtë dhe afatgjatë të sigurisë dhe integritetit të lokacionit, përfshirë vlerësimin e rrezikut në kushtet e propozuara të shfrytëzimit edhe me efekte negative për mjedisin dhe shëndetin e njeriut. Karakterizimi i rrezikut zbatohet në bazë të vlerësimit të rrezikut, ekspozimit dhe efekteve. Përfshinë vlerësimin e burimit të pasigurisë të përcaktuar gjat karakterizimit në etapa, vlerësimin e gjeohapësirës depozituese dhe kur është e zbatueshme përshkrimin e mundësive për zvoglimin e pasigurisë.

SHTOJCA II
KRITERET PËR PËRCAKTIMIN DHE PËRDITËSIMIT TË PLANIT PËR MBIKQYRJE NGA NENI 13. PARAGRAFI 2. DHE PËR
MBIKQYRJE PAS MBYLLJES

1. Përcaktimi dhe përditësimi i planit për mbikqyrje

Plani i mbikqyrjes nga neni 13., paragrafi 2. të këtij Udhëzimi Administrativ përcaktohet sipas analizës së vlerësimit të rrezikut të zbatuar në etapën 3. Shtojca I të këtij Udhëzimi Administrativ dhe përditësohet me qëllim të plotësimit të kërkesave për mbikqyrje të përcaktuara në nenin 13., paragrafin 1. të Shtojcës I të këtij Udhëzimi Administrativ sipas kritereve në vijim:

1.1. Përcaktimi i planit

Në planin e mbikqyrjes theksohen detalet e mbikqyrjes të cilat duhet duueht të futen në fazat kryesore të projektit, dhe përfshijnë mbikqyrjen kryesore, mbikqyrjen gjat eksplotimit dhe pas mbylljes. Për çdo fazë jepen:

- a) parametrat të cilat mbikqyren;
- b) teknologjia e mbikqyrjes e cila përdoret dhe arsyetimi për përzgjedhjen e teknologjisë;
- c) lokacionet ku bëhet mbikqyrja dhe shpjegimi për marrjen e mostrave në hapësirë;
- d) shpeshtësia e aplikimit dhe arsyetimi për montrim kohor.

Parametrat të cilat dotë mbikqyren përcaktohen me qëllim të përmbushjes së qëllimit të mbikqyrjes. Plani përmban mbikqyrjen kontinuale ose të përkohshme të pikave në vijim:

- e) emisionet fungitive të CO₂ në nivel të paisjes për injektim;
- f) rrjedhën volumetrike të CO₂ në grykën e pusit për injektim;
- g) shtypjen dhe temperaturën e CO₂ në grykën e pusit për injektim (me qëllim të përcaktimit të vëllimit të rrjedhës);

h) analizën kimike të materialit të injektuar;

i) temperaturën në shtypje dhe shtrat (për të përcaktuar sjelljen dhe gjendjen e fazës së CO₂).

Zgjidhja e teknologjisë së mbikqyrjes bazohet në praktikat më të mira të mundëshme në kohën e hartimit të projektit. Sipas nevojës, mirren parasysh dhe zbatohen opcionet si në vijim:

j) teknologjitë përmes cilave mund të zbulohet prezenca, lokacionin dhe migrimet të rrugëve të CO₂ nën dhe në sipërfaqe;

k) teknologjitë të cilat japin të dhëna për sjelljet shtypje-vëllim dhe distribuimin horizontal/vertikal të reve të CO₂ të nevojshme për rregullim të hollësishëm të simulimit numerik 3-D me modele gjeologjike 3-D të formacioneve depozituese të cilat janë përcaktuar në përputhje me nenin 4. dhe Shtojcën I të këtij Udhëzimi Administrativ;

l) teknologjitë që mund të sigurojnë një gamë të gjërë horizontale me qëllim të përfitimit të dhënave për rrugët e mundshme të rrjedhjes të pazbuluara më parë përgjat kompleksit të depozitimit dhe përtej kufijve të saj, në rast të parregullsisive të konsiderueshme apo migrimit të CO₂ jashtë kompleksit të depozitimit.

1.2. Përditësimi i planit

Të dhënat të mbledhura gjat mbikqyrjes klasifikohen dhe interpretohen. Rezultatet e vrejtura krahasohen me sjelljen të paraparë në simulimin dinamik 3-D të sjelljes shtypje-vëllim dhe ngopjes të zbatuar në kontestin e karakterizimit në përputhje me nenin 4. dhe Shtojcën I, hapin 3 të këtij Udhëzimi Administrativ.

Nëse vërtetohet se ka dallim në mes të sjelljes së vërtetuar nga ajo e parashikuar, modeli 3-D kalibrohet përsëri me qëllim që të reflektoj sjelljen e vërtetuar. Rikalibrimi bazohet në vërtetimet të dhënave nga plani i mbikqyrjes, dhe kur është e nevojshme për të vërtetuar parashikimet e rikalibrimit, duhet të mblidhen të dhëna shtesë.

Hapi 2. dhe 3. nga Shtojca I. e këtij Udhëzimi Administrativ përsëriten me përdorimin e rikalibrimit të një ose më tepër 3-D modeleve me qëllim të përfitimit të skenareve të reja të rrezikut, shpejtësisë dhe sasisë së shpërthimit si dhe të revidimit dhe përditësimit të vlerësimit të rrezikut.

Nëse identifikohen burime të reja, rrugët si dhe shpejtësitë dhe sasi të shpërthimit të CO₂ ose janë si rezultat i korrelacioneve historike dallimet e vrojtuar nga vlerësimet e mëparshme dhe ri-kalibrimit të modelit, plani i mbikqyrjes do të përditësohet në përputhje me rrethanat.

2. Mbikqyrja pas mbylljes

Mbikqyrja pas mbylljes bazohet në të dhënat të mbledhura dhe të modeluara gjatë zbatimit të planit të mbikqyrjes nga neni 13, paragrafi 2 dhe nënparagrafi 1.2. të këtij Udhëzimi Administrativ. Qëllimi i saj kryesor është të sigurojë informacion për qëllimet e nenit 18, paragrafi 1. të këtij Udhëzimi Administrativ.

ANNEX I
CRITERIA FOR THE CHARACTERISATION AND ASSESSMENT OF
THE POTENTIAL STORAGE COMPLEX AND SURROUNDING AREA

The characterisation and assessment of the potential storage complex and surrounding area referred to in Article 4., paragraph 3 of this Administrative Instruction shall be carried out in three steps according to best practices at the time of the assessment and to the following criteria. Derogations from one or more of these criteria may be permitted by the Ministry provided the operator has demonstrated that the capacity of the characterisation and assessment to enable the determinations pursuant to Article 4. of this Administrative Instruction is not affected.

Step 1.: Data collection

Sufficient data shall be accumulated to construct a volumetric and three-dimensional static (3-D)-earth model for the storage site and storage complex, including the caprock, and the surrounding area, including the hydraulically connected areas. This data shall cover at least the following intrinsic characteristics of the storage complex:

- (a) geology and geophysics;
- (b) hydrogeology (in particular existence of ground water intended for consumption);
- (c) reservoir engineering (including volumetric calculations of pore volume for CO₂ injection and ultimate storage capacity);
- (d) geochemistry (dissolution rates, mineralisation rates);
- (e) geomechanics (permeability, fracture pressure);
- (f) seismicity;
- (g) presence and condition of natural and man-made pathways, including wells and boreholes which could provide leakage pathways.

The following characteristics of the complex vicinity shall be documented:

- (h) domains surrounding the storage complex that may be affected by the storage of CO₂ in the storage site;
- (i) population distribution in the region overlying the storage site;
- (j) proximity to valuable natural resources
- (k) activities around the storage complex and possible interactions with these activities (for example, exploration, production and storage of hydrocarbons, geothermal use of aquifers and use of underground water reserves);
- (l) proximity to the potential CO₂ source(s) (including estimates of the total potential mass of CO₂ economically available for storage) and adequate transport networks.

Step 2: Building the three-dimensional static geological earth model

Using the data collected in Step 1, a three-dimensional static geological earth model, or a set of such models, of the candidate storage complex, including the caprock and the hydraulically connected areas and fluids shall be built using computer reservoir simulators. The static geological earth model(s) shall characterise the complex in terms of:

- (a) geological structure of the physical trap;
- (b) geomechanical, geochemical and flow properties of the reservoir overburden and surrounding formations;
- (c) fracture system characterisation and presence of any human-made pathways;
- (d) areal and vertical extent of the storage complex;
- (e) pore space volume (including porosity distribution);
- (f) baseline fluid distribution;
- (g) any other relevant characteristics.

The uncertainty associated with each of the parameters used to build the model shall be assessed by developing a range of scenarios for each parameter and calculating the appropriate confidence limits. Any uncertainty associated with the model itself shall also be assessed.

Step 3.: Characterisation of the storage dynamic behaviour, sensitivity characterisation, risk assessment

The characterisations and assessment shall be based on dynamic modelling; comprising a variety of time-step simulations of CO₂ injection into the storage site using the three-dimensional static geological earth model(s) in the computerised storage complex simulator constructed under Step 2.

3.1.: Characterisation of the storage dynamic behaviour

At least the following factors shall be considered:

- (a) possible injection rates and CO₂ stream properties;
- (b) the efficacy of coupled process modelling (that is, the way various single effects in the simulator(s) interact);
- (c) reactive processes (that is, the way reactions of the injected CO₂ with in situ minerals feedback in the model);
- (d) the reservoir simulator used (multiple simulations may be required in order to validate certain findings);
- (e) short and long-term simulations (to establish CO₂ fate and behaviour over decades and millennia, including the rate of dissolution of CO₂ in water).

The dynamic modelling shall provide insight into:

- (f) pressure and temperature of the storage formation as a function of injection rate and accumulative injection amount over time;
- (g) areal and vertical extent of CO₂ vs time;
- (h) the nature of CO₂ flow in the reservoir, including phase behaviour;
- (i) CO₂ trapping mechanisms and rates (including spill points and lateral and vertical seals);

- (j) secondary containment systems in the overall storage complex;
- (k) storage capacity and pressure gradients in the storage site;
- (l) the risk of fracturing the storage formation(s) and caprock;
- (m) the risk of CO₂ entry into the caprock;
- (n) the risk of leakage from the storage site (for example, through abandoned or inadequately sealed wells);
- (o) the rate of migration (in open-ended reservoirs);
- (p) fracture sealing rates;
- (q) changes in formation(s) fluid chemistry and subsequent reactions (for example, pH change, mineral formation) and inclusion of reactive modelling to assess affects;
- (r) displacement of formation fluids;
- (s) increased seismicity and elevation at surface level.

Step 3.3: Risk assessment

The risk assessment shall comprise, inter alia, the following:

3.3.1. Hazard characterisation

Hazard characterisation shall be undertaken by characterising the potential for leakage from the storage complex, as established through dynamic modelling and security characterisation described above. This shall include consideration of, inter alia:

- (a) potential leakage pathways;
- (b) potential magnitude of leakage events for identified leakage pathways (flux rates);
- (c) critical parameters affecting potential leakage (for example maximum reservoir pressure, maximum injection rate, temperature, sensitivity to various assumptions in the static geological Earth model(s));
- (d) secondary effects of storage of CO₂, including displaced formation fluids and new substances created by the storing of CO₂;
- (e) any other factors which could pose a hazard to human health or the environment (for example physical structures associated with the project).

The hazard characterisation shall cover the full range of potential operating conditions to test the security of the storage complex.

3.3.2. Exposure assessment - based on the characteristics of the environment and the distribution and activities of the human population above the storage complex, and the potential behaviour and fate of leaking CO₂ from potential pathways identified under Step 3.3.1.

3.3.3. Effects assessment - based on the sensitivity of particular species, communities or habitats linked to potential leakage events identified under Step 3.3.1. Where relevant it shall include effects of exposure to elevated CO₂ concentrations in the biosphere (including soils, marine sediments and benthic waters (asphyxiation; hypercapnia) and reduced pH in those environments as a consequence of leaking CO₂). It shall also include an assessment of the effects of other substances that may be present in leaking CO₂ streams (either impurities present in the injection stream or new substances formed through storage of CO₂). These effects shall be considered at a range of temporal and spatial scales, and linked to a range of different magnitudes of leakage events.

3.3.4. Risk characterisation - this shall comprise an assessment of the safety and integrity of the site in the short and long term, including an assessment of the risk of leakage under the proposed conditions of use, and of the worst-case environment and health impacts. The risk characterisation shall be conducted based on the hazard, exposure and effects assessment. It shall include an assessment of the sources of uncertainty identified during the steps of characterisation and assessment of storage site and when feasible, a description of the possibilities to reduce uncertainty.

ANNEX II
CRITERIA FOR ESTABLISHING AND UPDATING THE MONITORING PLAN REFERRED TO IN
ARTICLE 13 PARAGRAPH 2 AND FOR POST-CLOSURE MONITORING

1. Establishing and updating the monitoring plan

The monitoring plan referred to in Article 13 paragraph 2 of this Administrative Instruction shall be established according to the risk assessment analysis carried out in Step 3 of Annex I of this Administrative Instruction, and updated with the purpose of meeting the monitoring requirements laid out in Article 13 paragraph 1 of this Administrative Instruction according to the following criteria:

1.1. Establishing the plan

The monitoring plan shall provide details of the monitoring to be deployed at the main stages of the project, including baseline, operational and post-closure monitoring. The following shall be specified for each phase:

- (a) parameters monitored;
- (b) monitoring technology employed and justification for technology choice;
- (c) monitoring locations and spatial sampling rationale;
- (d) frequency of application and temporal sampling rationale.

The parameters to be monitored are identified so as to fulfil the purposes of monitoring. However, the plan shall in any case include continuous or intermittent monitoring of the following items:

- (e) fugitive emissions of CO₂ at the injection facility;
- (f) CO₂ volumetric flow at injection wellheads;
- (g) CO₂ pressure and temperature at injection wellheads (to determine mass flow);

- (h) chemical analysis of the injected material;
- (i) reservoir temperature and pressure (to determine CO₂ phase behaviour and state).

The choice of monitoring technology shall be based on best practice available at the time of design. The following options shall be considered and used as appropriate:

- (j) technologies that can detect the presence, location and migration paths of CO₂ in the subsurface and at surface;
- (k) technologies that provide information about pressure-volume behaviour and areal/vertical distribution of CO₂-plume to refine numerical 3-D simulation to the 3-D-geological models of the storage formation established pursuant to Article 4 and Annex I of this Administrative Instruction;
- (l) technologies that can provide a wide areal spread in order to capture information on any previously undetected potential leakage pathways across the areal dimensions of the complete storage complex and beyond, in the event of significant irregularities or migration of CO₂ out of the storage complex.

1.2. Updating the plan

The data collected from the monitoring shall be collated and interpreted. The observed results shall be compared with the behaviour predicted in dynamic simulation of the 3-D-pressure-volume and saturation behaviour undertaken in the context of the security characterisation pursuant to Article 4 and Annex I Step 3 of this Administrative Instruction.

Where there is a significant deviation between the observed and the predicted behaviour, the 3-D model shall be recalibrated to reflect the observed behaviour. The recalibration shall be based on the data observations from the monitoring plan, and where necessary to provide confidence in the recalibration assumptions, additional data shall be obtained.

Steps 2 and 3 of Annex I of this Administrative Instruction shall be repeated using the recalibrated 3-D model(s) so as to generate new hazard scenarios and flux rates and to revise and update the risk assessment.

Where new CO₂ sources, pathways and flux rates or observed significant deviations from previous assessments are identified as a result of history matching and model recalibration, the monitoring plan shall be updated accordingly.

2. Post-closure monitoring

Post-closure monitoring shall be based on the information collected and modelled during the implementation of the monitoring plan referred to in Article 13 paragraph 2 of this Administrative Instruction and above in point 1.2 of this Annex of. It shall serve in particular to provide information required for the determination of Article 18 paragraph1 of this Administrative Instruction.

PRILOG I KRITERIJUMI ZA KARAKTERIZACIJU I PROCENU POTENCIJALNOG KOMPLEKSA

ZA SKLADIČTENJE I OKOLNE ZONE

Karakterizacija i procena potencijalnog kompleksa skladištenja i okolne zone iz člana 4., stavke 3. ovog Administrativnog Uputstva se sprovodi u tri etape po najboljim praksama u vreme procene i kriterijumima koji slede. Ministarstvo može da dozvoli izuzetke jednog ili više kriterijuma pod uslovom da operater dokaže da to ne utiče na efikasnost karakterizacije i predviđene procene predviđenih determinanta predviđenim u članu 4 ovog Administrativnog Uputstva.

Korak 1.: Prikupljanje podataka

Treba da se prikupe dovoljno podataka za izgradnju volumetrijskog trodimenzionalnog statičkog modela geoprostora skladištenja, kompleksa za skladištenje, uključujući i pokrivne zidove i okolne zone uključujući i hidraulički povezane zone. Ovi podatci se oslanjaju najmanje unutrašnjim karakteristikama kompleksa skladištenja:

- a) geologija i geofizika
- b) hidrogeologija (posebno prisutnost podzemnih voda za upotrebu)
- c) inženjering ležišta (uključujući volumetrijski proračun zapremine pora za ubrizgavanje CO₂ i završni kapacitet skladištenja)
- d) geochemija (brzina raspada, brzina mineralizacije)
- e) geomehanika (permeabilnost, pritisak ...)
- f) seizmičnost
- g) prisutnost i nalaženje prirodnih i uslovno izgrađenih puteva, obuhvaćajući i bušotine pomoću kojih može da dolazi do izviva.

Karakteristike zona u blizini kompleksa koje treba da se dokumentuju:

- h) zone koje okružuju skladišni kompleks u kojima skladištenje CO₂ u skladišnom geoprostoru može imati uticaja;

- i) raspodela stanovništva u oblastima koji ase prostiru na geoprostorima za skladištenje;
- j) blizina važnih prirodnih resursa;
- k) aktivnosti oko kompleksa za skladištenje i moguće inerakcije sa tim aktivnostima (npr. istraživanja, proizvodnja i skladištenje ugljovodonika, geotermička upotreba akuifera i upotreba rezervi podzemnih voda);
- l) blizina jednog ili višpše potencijalnih izvora (uključujući opšte potencijalne mere CO₂ koja je na raspolaganju za ekonomsko skladištenje) i prikladne mreže transporta CO₂.

Korak 2.: Stvaranje geološkog statičnog trodimenzionalnog modela

Služeći se podacima iz koraka 1, i primenom simulanata za proračun skladišta stvaraju se geološki statički trodimenzionalni modeli ili set takvih modela za predloženi skladišni kompleks, uključujući unutrašnje zidovepovezane zone na hidraulički način kao i fluide. Sa statičkim geološkim modelom ili modelima kompleks se karakteriše u smislu:

- a) geološke strukture u obliku prirodnih zamki;
- b) sa geomehaničkim i geohemijskim svojstvima i svojstvima tokova pri preopterećenju skladišta;
- c) karakterizacija sistema frakture i prisutnost veštačko izgrađenih pasaža;
- d) horizontalnog i vertikalnog prostiranja geoprostora za skladištenje
- e) površina poroznog prostora (uključujući i širenje poroznosti);
- f) referentnu raspodelu fluida;
- g) drugih relevantnih karakteristika.

Nesigurnost vezano sa svakim od parametara koje se koriste za stvaranje modela procenjuje se sa stvaranjem niza scenarija za svaki parametar i izračunavanje relevantnih konfidencijalnih granica. Takođe treba da se procenjuje i eventualna nesigurnost koja je vezana sa samim modelom.

Etapa 3.: Karakterizacija dinamičkog ponašanja skladišta, karakterizacija osetljivosti, procena opasnosti

Karakterizacija i procena osnivaju se na dinamičkom modeliranju koja uključuje niz simulacija ubrizgavanja CO₂ u geoprostoru za skladištenje na različitim vremenskim fazama primenom jednog ili više statičkih geoloških trodimenzionalnih modela u simulatoru kompleksa za skladištenje izrađenih u koraku 2.

Etapa 3.1.: Karakterizacija dinamičkog ponašanja skladišta

Uzimaju se u obzir najmanje sledeći faktori:

- a) moguće brzine ubrizgavanja i svojstva tokova;
- b) efikasnost modeliranja združenih procesa (podrazumeva način na koji razni individualni efekti utiču na simulator ili simulatore);
- c) reaktivni procesi (podrazumeva način na koji reakcije ubrizganog CO₂ izražavaju na *in situ* minerale modela);
- d) upotrebljeni simulator skladišta (za validnost određenih rezultata mogu se zahtevati mnogostruke simulacije);
- e) kratkoročne i dugoročne simulacije (s ciljem određivanja ponašanja CO₂ nakon dekada i milenijuma, uključujući brzinu raspada CO₂ u vodi).

Dinamičko modeliranje treba da sadrži informacije za:

- f) pritisak i temperature skladišne formacije kao funkcije brzine ubrizgavanja i kumulativne mase ubrizgane na vreme;
- g) horizontalnom i vertikalnom prostiranju CO₂ tokom vremena;

- h) prirode proticanja CO₂ u rezervoar, uključujući ponašanje faze;
- i) mehanizme i brzinu skladištenja CO₂ (uključujući maksimalno punjenje skladišta kao i lateralne i vertikalne izolatore);
- j) sekundarnih sistema zatvaranja u celokupnom kompleksu skladištenja;
- k) kapacitetu skladištenja I gradijenata pritiska u geoprostoru za skladištenje;
- l) opasnosti lomljenja skladišnih formacija i unutrašnjih zidova;
- m) opasnosti ulaska CO₂ u pokrovnu stenu
- n) opasnosti isticanja iz skladišnog geoprostora (npr. kroz napuštene i neodgovarajuće izolirane bunare);
- o) brzine migracije (u otvorenom ležištu)
- p) brzine izoliranja loma;
- q) promene u hemiji formacijskih fluida I naknadne reakcije (npr. promena pH vrednosti, nastanak materijala) i uvrštavanje reaktivnog modeliranja radi procene učinaka;
- r) pomak formacijskih fluida;
- s) povećana seizmičnost i dizanje na površinsku razinu.

Korak 3.2.: Karakterizacija osetljivosti

Višekratne simulacije preduzimaju se radi određivanja osjetljivosti procene na postavljene pretpostavke o određenim parametrima. Simulacije se provode tako da se tokom dinamičkog modeliranja modificiraju parametri jednog ili više statičkih geoloških modela i menjaju funkcije protoka i pretpostavke koje se na njih odnose. Kod procene rizika u obzir se uzima svaka merljiva osetljivost.

Etapa 3.3.: Procena rizika

Procena rizika obuhvaća, inter alia, sledeće:

3.3.1.: Karakterizacija opasnosti

Procena opasnosti provodi se karakterizacijom potencijala za odlivanje iz skladišnog kompleksa, kako je utvrđen dinamičkim modeliranjem i gore opisanom karakterizacijom sigurnosti. To obuhvaća razmatranje, inter alia, sledećeg:

- a) potencijalni putevi isticanja;
- b) potencijalni razmer slučajeva istjecanja za utvrđene putna isticanja (brzina i količina isticanja);
- c) kritični parametri koji imaju uticaj na potencijalno odlivanje (npr maksimalni pritisak u ležištu, maksimalna brzina ubrizgavanja, temperatura, osetljivost na razne pretpostavke u statičkom geološkom modelu ili modelima);
- d) sekundarni učinci skladištenja CO₂, uključujući pomaknute formacijske fluide i nove materije nastale skladištenjem CO₂;
- e) svi drugi čimbenici koji bi mogli predstavljati opasnost za zdravlje ljudi ili životnu sredinu (npr fizičke strukture koje se povezuju s projektom).

Karakterizacijom opasnosti mora se obuhvatiti sve moguće uslove eksploatacije kako bi se ispitala sigurnost čitavog skladišnog kompleksa.

3.3.2. Procena izloženosti - na osnovu karakteristika životne sredine kao i distribucije i aktivnosti ljske populacije iznad skladišnog kompleksa, kao i na osnovu potencijalnog ponašanja i sudbine CO₂ koji je istekao kroz potencijalne puteve utvrđene u koraku 3.3.1.

3.3.3. Procena učinaka – na osnovu osetljivosti pojedinih vrsta, zajednica ili staništa na potencijalne slučajeve isticanja utvrđene u koraku 3.3.1. Kada je to relevantno, ta procena obuhvata učinke izlaganja povišenim koncentracijama CO₂ u biosferi. Ona obuhvaća i procenu učinaka drugih materija koje mogu biti prisutne u tokovima CO₂ (nečistoće prisutne u toku koji se istiskuje ili nove materije nastale zbog skladištenja CO₂). Ti učinci uzimaju se u obzir u vremenskom i prostornom rasponu i povezuju se s nizom isticanja različitih jačina.

3.3.4. Karakterizacija rizika – obuhvaća procenu kratkoročne i dugoročne sigurnosti i integriteta lokacije, uključujući procenu rizika u predloženim uslovima korišćenja i s najlošijim mogućim učincima na životnu sredinu i ljudsko zdravlje. Karakterizacija rizika provodi se na osnovu procene opasnosti, izloženosti i učinaka. Obuhvaća procenu izvora nesigurnosti utvrđenih tokom karakterizacije po etapama, procenu skladišnog geoprostora i kada je to izvodljivo opis mogućnosti za smanjenje nesigurnosti.

PRILOG II
KRITERIJUMI ZA UTVRĐIVANJE I AŽURIRANJE PLANA NADZORA IZ ČLANA 13. STAVKA 2.
I ZA NADZOR POSLE ZATVARANJA

1. Utvrđivanje i ažuriranje plana nadzora

Plan nadzora iz člana 13. stavka 2. ovog Administrativnog Uputstva utvrđuje se prema analizi procene rizika provedenoj u etapi 3. Priloga I. ovog Administrativnog Uputstva i ažurira kako bi se zadovoljili zahtevi za nadzorom utvrđeni u članu 13. stavku 1. ovog Administrativnog Uputstva prema sledećim kriterijumima:

1.1. Utvrđivanje plana

U planu nadzora navode se pojedinosti o nadzoru koji treba uvesti u glavnim fazama projekta, a uključuju osnovni nadzor, nadzor tokom eksploatacije i nakon zatvaranja. Za svaku fazu navode se:

- a) parametri koji se nadziru;
- b) tehnologija nadzora koja se koristi i opravdanje za izbor tehnologije;
- c) lokacije na kojima se nadzor provodi i obrazloženje za prostorno uzorkovanje;
- d) učestalost primene i obrazloženje za vremensko uzorkovanje.

Parametri koji će se nadzirati određuju se kako bi se ispunila svrha nadzora. Plan sadrži kontinuirani ili povremeni nadzor sledećih stavki:

- e) fugitivne emisije CO₂ na razini postrojenja za utiskivanje;
- f) volumetrijski protok CO₂ na ušću bušotine za utiskivanje;
- g) pritisak i temperatura CO₂ na ušću bušotine za utiskivanje (kako bi se odredio maseni protok)

h) hemijska analiza utisnutog materijala;

i) temperatura i pritisak u ležištu (kako bi se odredilo ponašanje i stanje faze CO₂).

Odabir tehnologije nadzora temelji se na najboljoj dostupnoj praksi u vreme izrade projekta. Prema potrebi, u obzir se uzimaju i primenjuju se sledeće opcije:

(j) tehnologije pomoću kojih je moguće otkriti prisutnost, lokaciju i migracijske puteve CO₂ ispod površine i na površini;

(k) tehnologije koje daju podatke o ponašanju pritisak-volumen i horizontalnoj/vertikalnoj distribuciji oblaka CO₂ potrebne za fino podešavanje numeričke 3-D simulacije 3-D geološkim modelima skladišnih formacija koji su utvrđeni u skladu s članom 4. i Prilogom I. ovog Administrativnog Uputstva;

(l) tehnologije koje mogu osigurati široki horizontalni raspon kako bi se dobili podaci o eventualno prethodno neotkrivenim potencijalnim putevima isticanja širom područja celog skladišnog kompleksa i preko njegovih granica, u slučaju značajne nepravilnosti ili migracije CO₂ izvan skladišnog kompleksa.

1.2. Ažuriranje plana

Podaci prikupljeni u toku nadzora razvrstavaju se i tumače. Opaženi rezultati uspoređuju se s ponašanjem predviđenim u dinamičkoj 3-D simulaciji ponašanja pritisak-volumen i zasićenja provedenoj u kontekstu karakterizacije u skladu s članom 4. i Prilogom I. korak 3 ovog Administrativnog Uputstva.

Ako se utvrdi znatno odstupanje između opaženog i predviđenog ponašanja, 3-D model se ponovno kalibrira kako bi odražavao opaženo ponašanje. Ponovna kalibracija temelji se na opažanjima podataka iz plana nadzora, a kad je to potrebno radi sticanja poverenja u pretpostavke ponovne kalibracije, potrebno je prikupiti datne podatke.

Koraci 2. i 3. iz Priloga I. ovog Administrativnog Uputstva ponavljaju se primenom ponovno kalibriranog jednog ili više 3-D modela kako bi se dobili novi scenariji opasnosti, brzine i količine odliva te revidirala i ažurirala procena rizika.

Ako se utvrde novi izvori, putevi kao i brzine i količine odliva CO₂ ili su kao rezultat povesne korelacije opažena značajna odstupanja od prethodnih procena i ponovnih kalibracija modela, plan nadzora ažurira se s tim u skladu.

2. Nadzor nakon zatvaranja

Nadzor nakon zatvaranja osniva se na podacima prikupljenim i modeliranim tokom provedbe plana nadzora iz člana 13. stavka 2. i podstavke 1.2. ovog Administrativnog Uputstva. Glavna svrha je obezbeđivanje informacije za potrebe člana 18. stavka 1 ovog Administrativnog Uputstva.